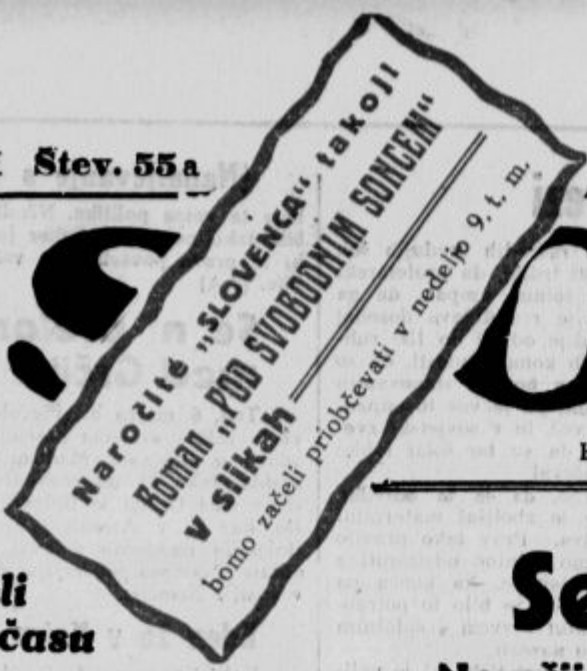

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
80 din, za inozem-
stvo 90 din — ne-
deljaka izdaja ce-
loletno 96 din, za
inozemstvo 120 din.
Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III
Tel. 40-01 do 40-06

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Cek. rač.: Ljubljana
št. 10.650 za naroč-
nino in št. 10.849
za inzerate.
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-06
Podruž.: Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlje.

Klene misli v težkem času

Za štiridesetdnevni post so objavili fran-
coski škofje pastirska pisma, ki odsevajo vso
resnobo sedanjega časa, ki je dozdej od vseh
narodov najbolj prizadel francoski. Ta pisma,
iz katerih odseva tradicionalno globoko domo-
ljubje francoskega episkopata, odkrivajo zmote
in slabosti, ki so Francijo po krivdi njenega
političnega vodstva v zadnjih stoletjih strmo-
glavile v prepad. Toda škofje niso obupali nad
domovino, marveč so prepričani, da se bo Fran-
cija morala zahvaliti za svoj preporod ravno
nesreči, v kateri se bodo znova okrepile vse
nравstvene vrline njenega ljudstva.

Nadškof v Aixu, Bois de la Villerabel, se v
svoji postni poslanici zahvaljuje Bogu, da se
je v trenutku popolnega poloma našel mož, ki
se je posvetil Franciji, da ozdravi njene rane
in jo reši, zakaj brez njegove avtoritete, brez
njegovega osebnega ugleda in brez njegove
požrtovalnosti, kateri ni enake v vsej deželi,
bi ne bil mogoč narodni preporod, kateremu
je maršal Petain že v tej kratki dobi položil
važne temelje. Osnovna postava temu preporodu
— nadaljuje škof — je dekalog, ki ni nprav-
stvena postava samo za posameznika, ampak za
ves narod. Načela krščanske pravice, reda in
ljubezni ne smejo živeti samo v posameznih
srh, da osebno pobožno življenje, ampak mo-
rajo prešinjati vse javne postavbe in naprave
države.

Tudi škof v Ajacciju, Llosa, poudarja, kako
je sama Previdnost božja Franciji dala mar-
šala Petaina v enem najbolj usodnih trenutkov
njene zgodovine. Očitno je bila božja volja,
da Francijo reši zadnjih posledic njenih zmot
in napak in je zato njeno usodo zaupal člo-
veku, čigar oseba je tako zelo neodvisna od
žalostne preteklosti in nekompromitirana, da ni
nihče drugi bolj sposoben, da krmari ladjo,
ki je doživela brodolom. Pogumni maršal, prost
vseh utvar in lazi prejšnjih oblastnikov, se
opira na zlato srce ljudstva in zato episkopat
trdno veruje, da se mu bo posrečilo ustvariti
novo Francijo, v kateri bosta pravica in lju-
bezen urejevala socialne odnose državljanov,
v kateri bo delo uživalo dolžno čast in v ka-
teri vest ne bo samo vodila osebnega življenja,
ampak tudi življenje državnega občestva. V tej
Franciji bo krščanska družina zopet postala plo-
dovita celica, ki bo vlila narodu neizčrpno
življenje.

Škof v Rodezu, Chailiol, med drugim prav
tako poziva Francoze: naj navdušeno sode-
lujejo z maršalom pri obnovi narodi in pravi: Ni
več časa za nemarnost, brezbržnost pa leno už-
ivanje. Kakor moramo trdo delati, da pridelamo
svoj vsakdanji kruh, tako moramo delati, da
zopet privedemo do zmage duhovne moči evan-
gelija. Najprej moramo zgraditi krščansko dru-
žino, ki naj nam vzgoji mladino, katere je
narod vreden. Družina je prva in najboljša
šola mladih src, ki naj poživijo Francijo in
vpodstavijo njeno veličino.

Podobno pravi v posebno klenih besedah
škof v Agenu, Rodié, da ne gre samo za to,
da bi zgradili novo procelje, ampak dušo do-
movini, v kateri bodo državljani zemske do-
brbine in užitke podrejali duhovnim vrednotam,
katere nam je odkril Kristus. Delo obnove ne
more uspeti, če bi zbirali stare kamne, ki so
nosili prejšnjo stavbo.

Mogočno kliče tudi škof v Avignonu, Llobet:
»Poizkus, da bi se ustanovila Družina narodov
in podobne mednarodne naprave, se ni posrečil,
zakaj tam krščanska vera ni imela odločilne
besede in zakon evangelija ni bil pravilo me-
dnarodnega prava in postopanja. Le vera v Kr-
stusa more zgraditi bodočo stavbo miru. In kar
velja za mednarodno človeško občestvo, to velja
tudi za Francijo. Zakaj bodoča Francija bo
mogla sloneti le na notranjem miru plemenite
tekmie in na vzajemnosti vseh njenih stanov.«

Zelo lepo je tudi postno pastirsko pismo
škofa v Perpignanu, Berarda, ki pokaže na
eno najbolj kravečih ran Francije: vsihanje
njenega naraščaja in beg z zemlje. Maršal —
tako pravi škof — je dejal: »Zemlja ne umre,
ona je Domovina. Polje, ki se spremeni v pu-
stinjo, to je del Francije, ki umira; sveža ora-
nica: to je del Francije, ki se obnavlja.« Škof
poziva nato posebno krščansko kmečko mladi-
no (jaciste), naj pod zastavo maršala Petaina
usidra novo in plodovito francosko družino na
zemlji in v domovini, ki so posvečeni po nepre-
gledni vrsti prednikov, ki so delali in umirali
ter se žrtvovali za krepost in veličino Francije.

Isti predmet obravnava škof v Puyju, Mar-
tin: Beg z dežele v množicah — pravi — je
največje nправstveno in socialno zlo, ki je iz-
podkopavalo Francijo. To zlo je treba lečiti s
pravično in pametno postavodajo, ki bo prepre-
čila, da ne bi tako ogromna površina Francije
bila pustinja in rokah ljudi, ki nimajo interesa,
da bi jo obdelovali. Pri tem socialnem delu pa
ne smemo zanemariti vzgoje, ki mora v naši
mladini zopet zbuditi ljubezen do zemlje, na
kateri je edino prava sreča na zemlji. Zemlja in
delo na njej tudi najbolj ohranja v narodu
duha svobodoljubja in neodvisnosti. Najbolj
važno pa je, da samo na zemlji raste zdrava
družina, mati številnih otrok. Naj tudi narod
v svetovni borbi zmaga — in naj bo to kateri-
koli narod — če ne bo imel številnega potom-
stva, bo končno le propadel in zemljo si bodo
delili narodi, ki so plodoviti in to po zdravih
naravnih postavah in po pokorščini božji po-
stavi.

Škof v Montaubanu, Theas, piše v svojem
pastirskem pismu med drugim: Kakor črvena
hiša, tako se je zrušila naša domovina. Le delo
na vseh področjih nas bo rešilo. Toda samo delo
na zopetnem pokristjanjenju Francije. Franci-
ja bo velika samo, če bo krščanska. Seveda je
sami dekreti državnega vodje ne bodo izpre-
obrnili. Francija se mora prostovoljno vrniti k
Bogu po svojih družinah. Tisti, ki delajo pri
Katoliški akciji, pa morajo vedeti, da ne gre
samo za zasebno pobožnost, ampak predvsem za

Sedemurna seja turške vlade

Nemčija predlaga Turčiji nenapadalno pogodbo in želi, da Turčija
posreduje med Grčijo in Italijo - Poročilo o angleški zasedbi Sirije

Ankara, 6. marca. b. UP. Seja kabineta, katere
je bila sklicana po izročitvi osebne Hitlerjeve po-
slanice predsedniku Inöniju, je trajala polnih 7 ur.
Značilno je, da so podrobno pretresli ne samo po-
litične, temveč tudi vojaške posledice novih raz-
vojev na Bolgarskem. V političnih krogih, ki so
po navadi poučeni, mislijo, da vsebuje osebna po-
slanica nemškega vodje dve načelni točki, in sicer:

1. Sklenitev pakta o nenapadanju med
Turčijo in Nemčijo in
2. predlog, da Turčija posreduje med
Italijo in Grčijo za sklenitev miru,
pri čemer bi Turčija skupno z Nem-
čijo in Italijo prevzela neka določena
jamstva do Grčije.

O sklepih vlade niso znane nobene podrobnosti.
Objavljene bodo šele potem, ko bo odgovor turške
vlade izročil Nemčiji. Iz neslužbenih virov se je
razširilo tolačenje, da stoji turška vlada na sta-
lišču, da je pakt o nenapadanju med Turčijo in
Nemčijo nepotreben, ker ti dve državi nimata
skupne meje. Tega stališča ne spreminja niti dej-
stvo, da se nahajajo nemške čete v Rumuniji in
Bolgariji. Trdijo tudi, da Turčija ne bo sodelovala
pri nobenem posredovanju med Grčijo in Italijo in
prav v tem smislu je bila dosežena popolna so-
glasnost med Anglijo in Turčijo ob priliki zadnjih
Edenovih razgovorov v Ankari.

Bern, 6. marca. Havas. Turška vlada se je se-
stala včeraj že drugič na sejo, da bi proučila posla-
nico voditelja Nemčije, piše berlinski dopisnik lista
»Die Tat«. Dopisnik pristavlja, da je za sedaj An-
kara glavni kraj nemškega diplomatskega delo-
vanja. Po istem poročilu prepričuje Hitlerjeva po-
slanica Turčijo o dobrih nemških nmenjih do Tur-
čije in pobija vse govorice o nemških težnjah glede
Dardanel. (AA)

Nemška vojska v Bolgariji

Ankara, 6. marca. m. Po poročilih iz Sofije je
imel kralj Boris danes daljše posvetovanje z nem-
skim poveljnikom v Bolgariji maršalom Listom.
Na bolgarsko-grški meji je zbranih okoli 150.000
nemških vojakov, medtem ko je Grčija na nasprotni
strani postavila okoli 90.000 mož. Vsak dan pri-
hajajo na bolgarsko-grško mejo novi kontingenti
nemških čet, medtem ko letalske sile opravljajo
izvidniške polete in fotografirajo grške utrdbe.

Madžarski glasovi o nadaljnjem razvoju na Balkanu

Budimpešta, 6. marca. m. Poročila, ki so pri-
spela danes iz Budimpešte o položaju na Balkanu,
so si zelo nasprotujoča. List »Pest« poroča iz Rima
in Berlina, da tamošnji krog smatrajo, da je zelo
malo možnosti za miroljubno rešitev aktualnih
vprašanj. Nasprotno izgleda, da bo kmalu prišlo
do novih vojaških akcij in da se v tem oziru že
vršijo vse priprave. Glede grško-italijanskega spo-
ra v Rimu odločno odklanjajo vsako pobudo v
smislu zaključitve kakšnega premirja, prav tako
pa ta poročila tudi zanikajo. V rimskih krogih zla-
sti poudarjajo, da je vpliv Anglije v Atenah še
zmerom tako močan, da ne morejo obstajati sploh
nobeni pogoji za kakršno koli mirovno pobudo.
V tukanjskih diplomatskih krogih govorijo, da
Nemčija še ne namerava napasti Grčije. Sedanje
dobo tolačenja kot odlih, med katerim naj bi
Grčija spremenila svoje stališče. Če do tega ne bi
prišlo, bo tedaj Nemčija podvzela energične ukrepe.

Turški listi o stališču Sovjetov

Istanbul, 6. marca. United Press. Stališče, ki ga
vzavema turški tisk do izjave sovjetske vlade glede
nemškega vhloda v Bolgarijo, je različno. En del
tiska meni, da je sovjetska vlada izpovedala svojo
nevoljo in svojo nervoznost, ker se vojna približuje
njemu življenjskemu prostoru (»Ikdame«) ter da
je izrekla svarilo, ki je »kot mrzla prha vplivalo
na bolgarsko navdušenje« (»Tan«), drugi del tiska
pa odkritosrečno izraža svojo nevoljo, da je Sovjet-
ska zveza ostala spet samo pri cinčnih ugotovit-
vah, za katerimi skriva svojo lastno slabost in strah
pred nemško vojaško močjo (»Vakit«), namesto da
bi se bila postavila v bran, ko je vendar očitno,
da so nemške vojaške priprave na Črnem morju
mnogo bolj naperjene proti Sovjetski zvezi kot pa
proti komur koli drugemu (»Sabah«). »Džumhuri-
et« pa brez ovinkov pove, da se na Sovjete ni treba
zanašati, ker spričo dosedanjih izkušenj bodo vsak
nemški načrt na vzhodu vnaprej odobrili, samo da
bi neurje, ki ga slutijo v bližini, mogli odvrniti
proč od sebe in drugam. Toda vsi listi podčrtavajo
dejstvo, da sovjetska moskovska radijska postaja
sedaj že tretji dan neprestano v vseh jezikih po-
navlja sovjetsko izjavo o Bolgariji.

pobožno delo, ki naj zgradi božje kraljestvo
na zemlji kakor ga Kristus prosi od Boga v
očenašu. Napačna pobožnost je tista, ki bi člo-
veka osamlila od drugih. Krščanstvo je predvsem
popolna vzajemnost, v kateri je vsak kristjan
odgovoren za blagor drugega. Le taki apostolski
delavci bodo mogli zgraditi novo Francijo.

Postna poslanica pariškega nadškofa, kar-
dinala Sucharda, povzdičuje potrpljenje in
trdnost v trpljenju, ki ga človek sprejme
kot prostovoljno žrtev, da doseže zmago. Pred
velikim polomom tega duha ni bilo v nas, zato
nam je bilo poslano največje trpljenje, in po-
žrtovalnost, katere nam je naložena, bo poka-
zala resnično vrednost Francije. Če bomo znali
biti potrpežljivi in vztrajni v duhu krščanstva,
se bomo nправstveno preporodili; drugače ne.
Kar se tiče praktičnih vprašanj sedanjega časa,

Italijanski tisk o zadržanju v Jugoslaviji

Rim, 6. marca. b. Italijanski tisk iskreno pri-
znava v zadnjem času, posebno pa še te dni, da je
zadržanje Jugoslavije popolnoma lojalno, pravilno
in korektno. Jugoslovanska vlada pokazuje v tem
izvanrednem razdobju evropske zgodovine, v ka-
terem se odloča o bodočnosti celin, največji poli-
tični realizem. Kljub vsem težavam, katere prinaša
sedaj vojna tudi nevtralnim državam, in kljub vsem
poskusom, ki prihajajo od zunaj, da se Jugoslavija
odvrne od poti, po kateri gre, vendar Jugoslavija
prehaja preko mirno in z njej svojstveno vedrino,
ne oziraje se na poskuse, da se pokvarijo njeni
dobri odnosi s sosedi, premaguje vse težave. Ita-
lijanski časopisi prinašajo izjavo, katero je dal
jugoslovanski zunanji minister Cincar-Marković
švicarskemu časopisu »Journal de Geneve«, in po-
udarjajo posebno odlomek, v katerem je jugoslo-
vanski minister dejal, da je cilj jugoslovanske
politike vedno bil, da ohrani in goji dobre odnose
s svojimi sosedi, posebno še z Italijo in Nemčijo,
in da obvaruje državo, kakor tudi ves balkanski
prostor pred vojnim požarom.

Podrobnosti o prehodu nemške vojske čez Donavo

O tehnični strani prehoda nemških čet iz Ro-
munije v Bolgarijo poročajo nevtralni listi iz Švice:
Občudovanja vredno tehnično delo je bila
predvsem zgradba mostov čez Donavo. Ob prelomu

Angleži zasedejo Sirijo?

Madžarska poročila o tajni pogodbi med Anglijo in Turčijo

Budimpešta, 6. marca. MTI. »Pester Lloyd«
objavlja iz nemškega vira daljše poročilo o domne-
vah, kaj je moglo biti prav ozadje potovanja an-
gleškega zunanjega ministra Edena in šefa ge-
neralnega štaba generala Dilla v Turčijo, in kaj
je bila vsebina dogovorov med Anglijo in Turčijo.
Po Balkanu se med drugim širi tudi ta razlaga:
da se je hotela angleška vlada v vseh podrobnostih
dogovoriti s Turčijo glede zasedbe Sirije, ki
jo namerava v kratkem izvesti. Sirija namreč
leži med Turčijo in Palestino ter prekinja ne-
posredno zvezo med angleškim in turškim ozem-
ljem. Neposredni stik pa bi bil neobhodno po-
treben že z ozirom na razne možnosti vojnih
operacij v bodočnosti. Anglija želi imeti nepo-
sredno zvezo s Turčijo, da bi lahko svojo ar-
mado, kadar bo prišel čas za to, poslala v Tur-
čijo. Toda potrebno je bilo, da sta se obe vladi
zedinili na neki skupni načrt. Sporazum je bil ba-
je dosežen. Sporazum določa, da za enkrat zasedejo
Sirijo angleške čete, toda po zaključeni
zmagoviti vojni jo bodo zapustile ter deželo
prepustile Turčiji. Turčija je baje zahte-
vala pismeno zagotovilo angleške vlade, da bo Si-
rija po vojni res pripadla Turčiji. Anglija se je
dolgo otepal, da bi takšno obljubo podpisala s ozi-

18. in 19. stoletja do svetovne vojne so različne
armade Donavo v vojne namene premostile pet-
indvajsetkrat. Mostovi pa, ki so jih zgradili sedaj
nemški pionirji, so višek vojne tehnike zadnjih
stoletij. Bilo je, kakor da se razvija stroj z natanč-
nostjo ure, brez vsake gneče, beganja ali odvečnih
komand. Pionirji, ki so se šolali v svojih vojaš-
nicah doma in na zapadni fronti, so zgradili mo-
stove tako, da sta mogli dve koloni naenkrat pre-
korčiti ali na motorjih in tankih prevoziti most.
Ker je Donava povsod preplavljena, so morali tudi
zgraditi dohodne ceste skozi močvirje. Zaradi tega
so pripravili rezervne dele, če bi se kaj pokvarilo.
Pa ne samo to, zoper kakšna iznenadenja so po-
stavili tudi kritja in podstave za protiletalske ba-
terije (flake) in ovire za morebitne napade po vodi.
Mostovi so bili zgrajeni tako močno, da so nosili
bojne tanke in motorje, na tisoče in tisoče tovornih
avtomobilov in najtežje topove, ki so namenjeni
za Solun, ako bi ga nemška armada zasedla in ho-
tela braniti pred ladjami in izkreevalnimi oddelki
nasprotnika. Nemške kolone so korakale k mosto-
vom po posebnih poteh vzporedno druga z drugo.
Prišlo so tik pred mostove rano zjutraj, kolone so
bile dolge po več sto kilometrov, vstevši topove
in drugi vojni material ter proviant. Kolone pa so
stale tudi po stranskih poteh, ki se iztekajo v glav-
ne ceste. Vsaka kolona je prišla točno ob zapove-
danem času pred mostove. Značilno je, da so naj-
prej prevozile mostove protiletalske baterije, ki
danes sploh krijejo vsako četo na vojnem pohodu.
Ob bregovih Donave so bili postavljeni tudi tovorni
žerjavi in na stotine velikih ladij. Nad korakajo-
čimi četami so brzele letalske eskadre. Prehod se
je izvršil brez vsake nezgode.

rom na neprijetne posledice, ki bi jih takšna on-
veznost imela pri urejevanju bodočih odnosov
s Francijo.

Istanbul, 6. marca. United Press. Po nekaterih
balkanskih listih se je razširila novica, da sta an-
gleška in turška vlada ob priliki bivanja angle-
škega zunanjega ministra Edena v Turčiji pod-
pisali dogovor, na podlagi katerega bi Anglija za-
sedla francosko Sirijo, ki pa bi jo po zaključeni
vojni prepustila Turčiji. V angleških in turških
krogih izjavljajo, da je ta novica fantastičnega
izvora in ima propagandni namen. Angleška vla-
da je po svojem predsedniku Churchillu dala
Franciji zagotovilo, da bo njen imperij obnov-
ljen v vseh njegovih delih, zato je nemogoče,
da bi sedaj, ko še vojna ni končana, razpolagala
s francoskimi ozemlji v korist tretjim državam.
Turčija pa je s Francijo v normalnih odnosih
in se ne bo pogajala s tretjimi državami o usodi
ozemelj, ki sicer spadajo v turški življenjski
prostor, a so še vedno francoska last.

Tako govorijo v obveščenih krogih v Ankari.
Ne izključujejo pa možnosti, da ne bi francoske
svobodne čete generala de Gaullea prevzele nad-
zorstvo nad Sirijo če in kadar bi to postalo po-
trebno.

Eden in Dill nazaj v Kairo »Popoln sporazum v vseh vprašanjih«

Atene, 6. marca. Reuter: Angleški zunanji mi-
nister Eden je po svojem obisku v Atenah podal
naslednjo izjavo:

General Dill in jaz sva bila gosta Grčije v zelo
pomembnem trenutku. Zelo naju je šnil sprejem,
ki nama je bil prirejen. Mi Angleži že več mesecev
z navdušenjem spremljamo junaki odpor grške ar-
made. Z največjo pozornostjo smo spremljali sijajne
napore tako poveljnikov grške vojske, kakor tudi
grških vojakov, grške mornarice in grškega letal-
stva. Sedaj smo imeli priliko, da se prepričamo o
odločnosti Grkov in grških žena. V Atenah je bilo
že pred 2300 leti objavljeno, da je tajna sreče v
svobodi, tajna svoboda pa je v junastvu. Vi, Grki
ste dali zopet nove dokaze svoje velike zgodovine.
Mi v Angliji smo ponosni, da sta angleška morna-
rica in angleško letalstvo imela čast doprinesti k
vašim sijajnim zmagam. Morebiti bo bodočnost tež-
ka, toda prepričani bodite, da svojih naporov ne bo-
mo ustavili, dokler ne bo zagotovljena zmaga.

Eden ie general Dill sta odpotovala v Kairo.
(AA).

Snoči je bilo objavljeno naslednje uradno po-
ročilo o Edenovem obisku:
Zunanji minister Anglije Eden in načelnik
angleškega generalnega štaba general Dill sta pri-
šla v Atene na uradni obisk. Eden in general Dill
sta bila sprejeta v avdienco pri kralju Juriju in pri
predsedniku grške vlade Korizisu, s katerima sta

se dolgo pogovarjala. Eden je izrazil svojo navduše-
nje v zvezi z junakiškim trudom in zmagami grške
vojske. S svoje strani pa je Korizis izrazil globoko
hvaležnost grške vlade in grškega naroda za dra-
goceno pomoč, ki jo nudi Anglija Grčiji v njenem
boju s sovražnikom. Obe vladi sta skrbno proučili
položaj na Balkanu, kjer se ves njun trud nadaljuje
v tej smeri, da se prepreči razširjenje vojne. Obe
vladi sta dosegli popoln sporazum v vseh vpraša-
njih, ki se tičejo položaja.

Vladna kriza v Grčiji?

Odločna grška zanikanja o krizi
in o sklepanju miru z Italijo

Atene, 6. marca. Atenska agencija: Neki ru-
munki list objavlja popolnoma izmišljeno poročilo,
v katerem pravi: »Da verjetno obstaja kriza vlade
v Grčiji, zlasti v primeru, če predsednik grške vlade
ne bo sprejel angleških predlogov in da bo nova
grška vlada, ki bo sestavljena, pristala na sklenitev
miru z Italijo, ker da Grčija odklanja priznanje ob-
veznosti, ki jih je prevzela sedanja grška vlada.«

Vse te docela fantastične govorice se v
Atenah najodločneje zanikajo. Sedanja grška vlada
uživa glede svoje politike podporo vsega grškega
naroda in grške vojske, katere enodušnost se vidi
iz njenega elana. Razen tega pa sploh ni nobenih
nesporazumov niti rezerv niti omejitev v zavezi
najnižjega Grka, kar se tiče sklepa, da bo Grčija
še naprej korakala do popolne in končne zmag
navzlic vsem žrtvam, ki so bile dosedaj storjene in
navzlic vsem grožnjam in nevarnostim, ki jih vse-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zemunska vremenska napoved za 7. marec:
Prevladovalo bo oblačno na zapadni polovici,
delno oblačno pa na vzhodni. Sem pa tja bo
dež. Sneg bo padal v visokih planinah. Toplota
se bo nekoliko dvignila.

Zagrebska vremenska napoved: Prevlado-
vala bo oblačnost na zahodni polovici in delna
oblačnost na vzhodni. Ponekod bo deževalo, v
visokih hribih pa bo snežilo. Temperatura se
bo dvignila.

Politični zapiski

Ljubezen in sloga

Iz »Domoljubovega« članka »V pričakovanju nečesa«: Ljubezen je najmočnejši branik, najtrdnjša Maginotova črta v obrambi domovine. Narod, ki svojo državo ljubi z vsem srcem, zavedajoč se, da izven nje zanj ni pravega in svobodnega življenja, je najboljšje poročilo za srečo domovine. Mi vemo, da ima Jugoslavija ravno tukaj svojo najmočnejšo obrambno črto. In to je tista prava trdna točka, o kateri lahko nezmotljivo govorimo, ko se s tesnobo in srcu sprajujemo, kaj nam bo prinesel jutrišnji dan. Brez strahu moremo stopiti tudi v najbolj usodne trenutke, ako nas spremlja vroča ljubezen do naše države Jugoslavije. Drugo, kar lahko s trdnostjo in gotovostjo ugotovimo v času nejasnosti in temne negotovosti, je ona prastara, toda vedno mlada resnica, da smo v slogi nepremagljivi. Vihar, ki bi kdaj zadil nad nami, bi si polomil svojo silo ob naši slogi. Danes moremo z vso zadovoljnostjo in ponosom reči, da so narodi v Jugoslaviji složni in vedno pripravljeni, da nastopijo proti vsakemu sovragu, ki bi kršil njihove naravne pravice do svobodnega in enakopravnega razmaha. Jugoslavija je Svetopolkovo oporoko izpolnila. Njeno silo bi morda lahko upognila večja sila, zlomila je pa nikoli ne bo.

Kaj naj pričakuje Jugoslavija od SSSR?

Sarajevska »Jugoslavenska Pošta«, za katero nihče ne more reči, da sovraži Rusijo in sovjetje, je objavila članek o »slovenski politiki« te slovenske države: »Ali je ruska država, slovenska, carska in pravoslavna vedno vodila svojo mednarodno politiko po nareku vseslovenskih potreb? Odgovor se glasi: ni. Nato govori o sedanji Sovjetski Rusiji in pravi: »Naše življenjske koristi zahtevajo, naj opredelimo svoje stališče do te velike države kot do evropske in svetovne velesile; pri tem se moramo ozirati na naše narodne in državne koristi. To je potrebno, da ne bo prevelikega navdušenja, pozneje pa prevelikih razočaranj. Kjer se naši interesi križajo, tam bo uspeh. Kjer se križajo, ne bodo pomagale nobene sentimentalnosti. Tako je bilo že s prejšnjo Rusijo, še bolj pa je danes s Sovjetsko zvezo.«

Srbi in država

»Napred«, glasilo dr. Ilića je objavil članek o Srbih in njihovi predanosti za državo, v katerem beremo tudi te besede: »Sedaj prihaja perioda, v kateri je treba dobro odpreti oči. Srbi trpe in požirajo. Vedo, da je vojna povedala okoli nas. Razumejo, da mnogo mora biti, kakor je. Toda, ker dobro razločujejo, uvidevajo, da je mnogo, kar ne mora biti tako, kakor je. Zgodnje mesece se dogajajo neke stvari, ki bodo omajale ravnotežje srbskega duha. Narod se je odzval vsem pozivom, vojaškim in državljanjskim, izpolnil je vse dolžnosti, razumel je mnoge nerazumljive in nerazumne ukrepe. Hudo pa bo, če narod ne bo več razumel. To morajo imeti pred očmi srbski in hrvatski politiki. Videl je, kakor da se preveč zanašajo na privrženost, ki jo imajo Srbi do države. Nikjer ni treba pretiravati. Vse ima svoje meje, pa tudi potrpežljivost srbskega naroda. Država mu je največja svinčilo: vojska mu je velika teža, ki jo je treba varovati; ve, da oblast mora biti in da je treba ubogati; razume, da se v vojnem času ne sme vse pisati v listih in da se cene nekaterim kmetičkim proizvodom maksimirajo, pa čeprav niso maksimirane cene tistih predmetov, ki jih kmet kupuje in ki so zanj neobhodni kot kruh. Toda narod pravi: država je zaradi naroda močna samo tako dolgo, dokler jo je narod voljan braniti in hraniti. Oblast mora biti oblast, vojska — vojska, služabnik — služabnik; kakor vojak služi, tako davkoplačevalec plačuje davek, delavec dela, kmet orje in kopije. Vsek na svojem mestu in pri svojem delu. Toda tudi veliki, ne samo mali kakor so Srbi, zlasti Srbijanci prvi čutili, kaj je treba storiti, da se popravijo stare napake, tako bodo tudi prvi videli, kaj ni na mestu: zloraba pravic, izkoriščanje narodne ljubezni za državo, nepotrebna strogość, nezakonomne opustitve in nezasluženi dobički, nesorazmerje žrtve in nagrade. Srbi so bitno politični narod. Njih je treba vprašati in poslušati. Kot vsi kmetijski narodi so tudi oni potrpežljivi, toda kot vsem južnjakom jim lahko prekupi. Modro je izkoriščati moč naroda; naravno je zlorabljati njegovo privrženost državi.«

Prepoved štrajkov?

V zagrebškem »Jutarnjem listu« beremo: »Kakor smo zvedeli, pripravljajo na merodajnih mestih uredb v svrhu preprečitve vseh štrajkov v naši državi. Ko merodajni krogi izdelujejo to uredbo, jemljejo kar najbolj v poštev zavarovanje potrebne garancije, da bodo morale biti upravičene delavske zahteve v celoti upoštevane.«

Padanje rojstev v Subotici

»Subotičke novine« pišejo: »Iz matičnih knjig smo dobili podatke o številu rojenih, umrlih in poročenih na področju subotičke občine. Rojenih je: Banjevec 1187, Madžarov 587, Nemcev 39, Židov 37, ostalih Slovanov 197, skupaj rojenih 2047. Toda v mestu samem sploh ni prirastka, ampak je v resnici število rojenih za petdeset manjše od števila mrtvih. Ta primanjkljaj so kar na tihem umetno dopolnili in dodali še za 166 oseb prirastka. Če bomo sami sebe varali, bo še hujše. Poglejmo resnici v oči. Ne mežimo! Odgovorni smo! Bog, lastna vest in človeška družba bo zahtevala račun. Umrlih je bilo vsega 1881 (rojtenih 1891). Od tega je bilo med umrli 660 otrok izpod dveh let. Poročenih je bilo 867 parov.«

Sedemstoletnica frančiškanov v Bosni

Tudi v Sarajevu bodo letos velike svečanosti sarajevskih in bosanskih katoličanov o priliki 1500 letnice pokristjanjenja Hrvatov. Po dosedaj predvidenem programu bo začetek junija velika verska manifestacija; v njenem okviru bo posvetitev zaobljubljenega svetišča fra Nikole Tavelice in pa nove impozantne zgradbe frančiškanskega bogoslovja. Istočasno s to proslavo bodo slavili bosanski frančiškani 700 letnico svojega delovanja v naših krajih. Bosanski »ujci« so, kakor vsi dobro vemo, zelo zaslužni za naš narod katoliške vere v Bosni in Hercegovini ter so s svojim delom v preteklosti mnogo storili za njegov narodni in družabni napredek. Treba se je samo spomniti dela fra Matije Divkovića, fra Jukića, fra Grge Martića. Buconjića in drugih, pa bomo razumeli veličino njihovih žrtve, ki so jih doprinesli za domovino. (»Jugoslavenska Pošta«)

Položaj delavstva v Sovjetski zvezi

Ko so v letu 1917. komunistični agitatorji sprožili komunistično revolucijo, je bilo njihovo glavno geslo, da bo »proletariat razproletariziran. Že v prvih letih je komunistični režim objavil celo vrsto ukazov in ukrepov, ki naj bi pospešili in omogočili, da bi bil ta cilj dosežen. Oblastniki so poklicali delavce na prva in vodilna mesta, ustanavljali so delavske fakultete in delavske univerze in na ta način bi se ustvarila posebna plast »proletarske inteligence«, ki bi imela dostop do vseh mest in vseh položajev.

Ko se je poleg prvih val revolucionarnega navdušenja, so morale vodilne osebnosti kmalu uvideti, da s tem delom država ne bo mogla dalje napredovati in čim več odredb in ukazov je bilo objavljenih, tem več vode so prilivali vsem tem ukrepom. Ukazi, ki pa so bili v zadnjih mesecih sedanje vojne objavljeni v Kremliju, pa naravnost dokazujejo, da se je zaključila tista doba, ko se je toliko govorilo o tem, da je bila komunistična revolucija izvedena zato, da bi dvignila in osvobodila proletare. V teh dneh so bili objavljeni ukazi, ki postružujejo delovne pogoje, delopusti in dela prosti dnevi so bili zelo omejeni, delovni čas je bil povsod podaljšan za eno uro, dajši se že dosedaj delovni čas ni spoštoval, ker se je na delavstvo izvajal pritisk, češ, da naj iz političnih ozirov opravljajo akordno delo, nadure, dvojno delo itd. Najprej so komunisti odpravili nedeljo in praznike kot dela proste dneve in uvedli častne dneve, ko se ni delalo. Ti dnevi so bili že v letu 1931. omejeni, sedaj pa so jih omejili še enkrat.

Delavci nimajo nobene svobode pri izbiri obrata ali namestitve. Vsak delavec mora politično oblast prositi, če sme spremeniti svojo zaposlitev ali pa namestitve. Toda niti to sovjetskimi oblastem ni zadostovalo. Pred nekaj tedni so v Kremliju objavili zakon, s katerim odredijo naravnost uvedbo obveznega in prisilnega dela in nikjer na svetu nasilnost teh odredb ni tako stroga, kakor v sovjetski zvezi. Nad milijon mladeničev mora sedaj vsako leto vstopati v določene obrtne in industrijske šole, ki jih morajo obiskovati 6 mesecev do 2 leti, nato pa morajo 4 leta opravljati obvezno delo v državnih podjetjih in jim tako sploh ni dovoljeno, da bi si prostovoljno izbirali poklice ali pa po svojih sposobnostih stremeli za delom, ki bi jim odgovarjalo.

Najbolj značilna stran tega zakona o obveznem delu delavstva pa je v tem, da se v sovjetski zvezi ukinja brezplačen pouk na visokih šolah,

polet tega pa še v višjih razredih srednjih šol. Dosedaj so sovjetske oblasti trdile, da proletarski dijak ne plačuje nobenih šolnin, ampak, da ga celo država plačuje. Sicer je res država dosedaj nakazovala dijakom stipendije od 70 do 150 rubljev na mesec, to pa je bilo komaj zadosti, da so se dijaki lahko vzdrževali v borihih stanovanjih in hranili po kantinah. Sedaj pa je vse to odpadlo, brezplačnega pouka ni več, in v sovjetski zvezi se zopet uvaja načelo, da se bo šolal lahko samo tisti, ki bo lahko plačeval.

Sovjetske oblasti pravijo, da je ta odredba prišla zaradi tega, ker se je zboljšal materialni položaj sovjetskega delavstva. Prav tako pravijo oblasti, da hočejo z obvezno šolnico odstraniti z višjih učilnic postopake in lenobe. Na koncu pa pravijo okrožnice čisto tiho, da je bilo to potrebno zaradi tega, ker so izdatki v zvezi s splošnim stanjem tudi za šolstvo zelo narasli.

Ta zadnja navedba bo najbrž tista, ki je vplivala na vse spremembe v sovjetski zvezi. Izdatki za oboroževanje so zmeraj večji. Prav tako stane sovjetsko zvezo velike vsote denarja uvedba lastnega režima v priključenih novih pokrajinah. Vse te nove razmere silijo vlado še bolj na polje »realne politike«, ki zahteva, da se čimprej pomečejo med staro šaro vsa načela bivše komunistične revolucije.

Ko so sovjetske čete zasedle pokrajine ob Baltiku in na jugu, so tam našle še lepe in polne zaloge različnih dnevnih potrebščin. Velike in dobro založene trgovine v Rigi, Tallinu, Kovnu in Černovicah so bile hitro izpraznjene. Po ulicah teh mest odmeva vedno več lesenih podplatov, kajti sovjetski častniki so hitro popisali vse zaloge in jih odposlali drugam. V zadnjem času draginja po vsej Sovjetski zvezi silno narašča, dajši so zaloge zmerom manjše in se prod trgovinami še bolj kot dosedaj pojavljajo dolge kače tistih, ki upajo, da bodo lahko kaj kupili. Vlada je prepovedala zvišanje mezd. Izvoz se pospešuje, pa ne samo v Nemčijo. Najvažnejše sirovine se izvažajo in jih na domačem trgu ni mogoče več dobiti.

Delavstvo v sovjetski zvezi ni prizadeto samo materialno, ampak tudi izgublja sleherni upanje, češ, da bi se lahko kdaj uresničilo načelo o organizaciji proletarske države. Delavstvu dostop v šole ni več mogoč, vojaški rok je bil podaljšan, prisilno delo se izvaja tako, da se znižuje meza. Vse to pa so ugotovitve tistega delavstva, ki je krvavelo zaradi tega, ker je verjelo, da v Sovjetski zvezi proletariat ne bo več proletariat.

Občinske volitve v treh občinah

V nedeljo so bile volitve v občini Pazarište pri Perušiču. Postavljeni sta bili listi HSS in lista »nezavisnih«. Zmagala je lista HSS. V moravskem okraju so bile tudi volitve v dveh občinah. Tu je bilo postavljenih več listov JRZ, ki je tako pobrala vse glasove.

Belgrajske novice

Belgrad, 6. marca m. Tukaj se mudi bivši poslanec Martin Steblović, ki je v zadevah gornjegrajskega okraja posredoval tudi pri g. predsedniku dr. Kulovcu, kateri se je živo zanimal za vsa vprašanja in g. poslancu obljubil, da se bo za njihovo rešitev vestransko zaval.

Danes je bila seja Zveze kmetijskih zbornic kraljevine Jugoslavije. Nekateri so urejevali gradivo za jutrišnji redni občni zbor. Slovensko kmetijsko zbornico sta zastopala predsednik Martin Steblović in tajnik dr. Pergar.

Posveti izvoznikov sadja

Belgrad, 6. marca m. Združenje izvoznikov kraljevine Jugoslavije je imelo danes državno konferenco izvoznikov sadja, ki so se je udeležili izvozniki sadja iz vse države. Konferenci je prisostvoval predsednik Kostić. Pretresali so najvažnejša vprašanja, ki se tičejo izvoza sadja. Na konferenci so sestavili tudi resolucijo, v kateri zahtevajo, da se mora kvantitativna predaja sadja izvrševati na naši meji, kvalitativna pa na inozemski postaji. Od ravnateljstva za zunanjo trgovino pa zahtevajo, da se vse blago plačuje z akreditivom.

Tolmačenje o prometu s tujnimi devizami

Belgrad, 6. marca. Zaradi neenakega izvajanja predpisa čl. 1 pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami, je finančno ministrstvo izdalo sledeče tolmačenje: Pod trgovino (prometom) s tujimi plačilnimi sredstvi se razumejo: Sklepanje pogodb o nakupu in prodaji, izmenjavi, posojilu, in transferju, ki imajo za predmet tuja plačilna sredstva. Pod devizami v smislu teh predpisov se razumejo vsa tuja plačilna sredstva in terjatve v tuji valuti. Pod tujimi plačilnimi sredstvi se v smislu prej navedenih predpisov razumejo: vsak efektivni tuji denar, v kolikor ni umaknjen iz prometa in v tem primeru vse dotlej, dokler ne poteče rok za njegov umik iz obtoka. Vsi na tujo valuto se glaseči plačilni nalogi, akreditivi, kreditna

(Nadaljevanje s 1. strani)

buje ta vojna politika. Nikoli torej grška vlada ni bila tako neomajna, kakor je sedanja grška vlada, ki je pravo poosebljenje vse grške narodne politike. (AA.)

Se ni preloma med Grčijo in Bolgarijo

Trst, 6. marca b. »Piccolo« piše, da je atenska vlada izdala svojemu poslaniku v Sofiji nalog za odhod iz Bolgarije. Medtem se je pa pozneje premislila, tako da do prekinitve diplomatskih odnosov med Grčijo in Bolgarijo za sedaj ne bo prišlo, ker se v Atenah bojijo, da ne bi prelom z Bolgarijo neugodno deloval na nemško-grške odnose. Ponovno poudarjajo, da se Grčija ne nahaja v vojni z Nemčijo.

Eden že v Kairu

Kairo, 6. marca b. Radio službeno poroča; Zunanji minister Eden je prišel iz Aten v Kairo, kjer se bo še tekom današnjega dne sestal z južnoafriškim generalom Smutsom.

Italijanska razlaga

Rim, 6. marca Stefani poroča iz Berna, da so med bivanjem Edena v Atenah prišla na dan osnovna nasprotja med Anglijo in Grčijo. Eden da je nenadno priletel v Atene in tako prišel grške državniške, da so morali takoj sestati okrog mize in se razgovorjati Grški ministri da so mu raztolmačili, da se Grčija nahaja v težavi in da ne ve, kaj se bo zgodilo Eden da je nato zagrozil grškim ministrom, da bi Anglija v primeru grškega izdajstva postopala z Grčijo tako, kakor je s Francijo postopala pred Oramom in Dekarjem. V istih krogih da šepetajo tudi, da je Eden dal angleškemu poslaniku v Belgradu neko sporočilo, ki naj ga nese v Belgrad Ker Eden potem sam ni prišel v Belgrad smatrajo, da poslanikova naloga ni bila uspešna.

Bauksit tudi na Madžarskem

Budimpešta, 6. marca. MTI: Budimpeštanski list »Ertseke« piše: V bisarski županiji v krajih, ki so bili z dunajsko razsodbo vrnjeni madžarski, se nahajajo velika ležišča bauksita. Zaradi čedalje večjega povpraševanja po bauksitu na svetu nastaja vprašanje izbire teh ležišč. Rešitev tega vprašanja pa je otežkočena zaradi tega, ker v okolici teh ležišč ni nikjer premoaga. Sedaj proučuje možnost, da bi uporabljali vodno pogonsko silo. Krogi, ki se bavijo s tem vprašanjem, bi radi zgradili na kraju samem tovarno aluminija, kar bi odgovarjalo gospodarskim koristim teh krajev in bi olajšalo celotno prometno vprašanje. (AA.)

Nemška trgovska politika

Berlin, 6. marca. DNB: O priliki lipskega velesejma prinaša »Berliner Lokal Anzeiger« posebno prilogo, ki je posvečena nemški zunanji trgovini. V tej prilogi je med drugim ponatisnjen tudi članek, ki ga je svetnik ministrstva dr. Schultze objavil v glasilu berlinske trgovsko-industrijske zbornice. Članek pravi med drugim: Z zavzetjem prostranih krajev v Evropi je Nemčija ne samo znatno ojačila svojo gospodarsko kapaciteto, temveč je v veliki meri razširila možnost za varnost Evrope s tretjimi državami za uvoz istih stvari, ki so potrebne za njeno gospodarsko življenje. Za ta uspeh se je treba zahvaliti deloma tudi pametni zunanji-politični trgovini Nemčije, ki je že pred sedanjo vojno stalno računala s potrebo, da se prilagodi morebitni angleški blokadi. V našim delu svoje razlage poudarja, da je stvar, da nemške zunanje trgovine kazala stalno povečanje nemškega izvoza in čedalje bolj pomembno poživljanje gospodarskega prometa z zasedenimi kraji, zlasti z Belgijo, Nizozemsko in Norveško. Druga značilnost nemške zunanje trgovine je intimo sodelovanje z Italijo na gospodarskem polju in v zvezi s tem čedalje bolj tesno gospodarsko sodelovanje z Nemčijo na eni strani ter Madžarsko, Romunijo in Slovaško na drugi strani. Razen tega dokazuje statistika tudi znaten napredek v trgovinskem prometu s Sovjetsko zvezo, Švedsko, Jugoslavijo, Švico in Bolgarijo. Nemški izvoz se v zadnjih mesecih ni dvignil samo po količini, temveč tudi po vrednosti. Gibanje cen nemških izvoznih izdelkov je bilo zelo ugodno. Prav tako je treba opozoriti na gospodarske usluge, ki jih je Nemčija izkazala gospodarskemu življenju zasedenih držav, katerim je dala na razpolago svoj klirinški sistem za plačilni promet s tretjimi državami. S tem je Nemčija znatno prispevala k ponovni oživitvi gospodarskega življenja in vsakdanjega življenja sploh v teh državah. Ti ukrepi predstavljajo prvi korak za prehod od dvostranskih k mnogostranskim sporazumom za plačilni promet. S tem sistemom je močno olajšan poprej tako zapleni sistem transferov, obenem pa je storjen nov praktični korak za osvoboditev evropskega denarnega sistema od zlata. (AA.)

pisma, poštne nakaznice, čeki, menice in vrednostni papirji, ako so izdani v tujini. Pod kovanim zlatom se razume zlati denar, zlati dukati, ki so bili umaknjeni iz prometa, pa naj bodo prevrtani ali ne. (AA.)

Fobruk po zavzetju. Italijanske mornariške čete odhajajo v ujetništvo.

Po afriških in evropskih bojiščih

V Albaniji

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 6. marca. Stefani: Službeno poročilo št. 272 glavnega stana italijanskih oboroženih sil se glasi:

Grško bojišče: Nič pomembnega. Naša letala so bombardirala pristaniške naprave na otoku Mitilene. (AA)

Italijanski tisk o letalskih bitkah v Albaniji

Rim, 5. marca. Stefani. Posebni letalski dopisnik »Messaggera« poroča iz Albanije podrobnosti o letalski bitki med približno 50 angleškimi letali in skupino italijanskih lovskih letal, ki jih je bilo mnogo manj, pa se jim je vendar posrečilo, da so odbili sovražne bombnike od italijanskih postojank med bombardiranjem ob albanski obali in so sovražna letala zapodila v beg. Ob 15.30 so angleški bombniki začeli z napadom na italijanske parnike. V skupini je priletelo 10 angleških bombnikov, v njihovem spremstvu pa je bilo približno 20 »Spitfirejev« in prav toliko »Gloucesterjev«. 18 italijanskih lovskih letal je patroliralo nad italijanskimi parniki v višini približno 4 tisoč metrov. Naenkrat se je podpolkovnik, ki je poveljeval italijanskim parnikom in svojim oddelkom lovskih letal, takoj navpično spustil nad sovražne bombnike. Ko so italijanska letala priletela iz oblakov, so se znašla pred sovražnimi lovskimi letali. Dasi je bil sovražnik v številni premoci — razmereje je bilo 3:1, so se italijanska letala letala razdelila in medtem, ko je ena skupina napadla bombnike, je druga skupina izvedla napad proti sovražnim lovskim letalom. Drugo za drugim sta bili sestreljeni dve letali vrste »Gloucester«. Ostala italijanska letala so istočasno preprečila sovražnim bombnikom napad na parnike in pri tem sta bili sestreljeni dve sovražni letali. Bitka je trajala vsega osem do deset minut, ko je bilo sestreljeno še neko drugo letalo vrste »Gloucester«, en »Spitfire« pa se je zrušil v plamenih. Takoj nato so bila sestreljena še tri angleška letala, na žalost pa tudi dve italijanski lovski letali. Tedaj so se sovražna letala že umikala in prenehala z nadaljevanjem boja, ki je postal brezuspešen zaradi hitrega posega italijanskih lovskih letal. (AA)

Grška poročila

Atene, 6. marca. Atenska agencija poroča: Poročilo št. 130 grškega generalnega štaba se glasi:

Manjše krajevno delovanje izvidniških oddelkov ter krajevno močnejše delovanje topništva po nekaterih odsekih albanske fronte. Obojno letalstvo je bilo živahno.

Grki preurejajo vojsko, da zavarujejo Solun

Atene, 6. marca. b. UP. Medtem, ko traja na albanski fronti živahna topniška delavnost z obeh strani, grško vojno poveljništvo premešča svoje oborožene sile da bi zavarovalo Solun. General Papagos je poklical nove letniške rezervistov pod orožje. Pošiljajo jih na albansko bojišče, da zavarujejo tamkajšnje postojanke, dočim preizkušene enice s tega bojišča prevažajo na bolgarsko mejo.

Na zahodu

Nemška poročila

Berlin, 6. marca. AA. DNB. Vrhovno poveljstvo sporoča:

Nemške čete v Bolgariji so 5. marca prispele na točke, ki so bile vnaprej določene, navzlic slabemu terenu, ki ga je bilo treba obvladati.

Neka naša podmornica je potopila nadaljnjih 9000 ton sovražnikovega brodograja. S tem se je skupna tonaža, katero je dozdaj potopila ta podmornica, dvignila na 27.000 ton.

Nemška ogledniška letala so z uspehom bombardirala vojaške naprave v Portsmouthu. Med drugim so bili doseženi zadetki na vojašnicah in v državnih ladjedelnicah. Na morju blizu vzhodne škotske obale je naš bombnik uničil z bombo sovražnikov minolovce.

V času od 27. februarja do 5. marca je sovražnik izgubil skupno 23 letal, od katerih je bilo 16 letal zbitih v spopadu, pet letal je uničilo protiletalsko topništvo, dve letali pa je zbito protiletalsko topništvo vojne mornarice. V to število niso všteta tista sovražnikova letala, ki so bila uničena na samih letališčih. V imenovanem razdobju je nemško letalstvo izgubilo 15 letal.

Vojna na morju

Newyork, 6. marca. AA. DNB: Mornariški krogi objavljajo, da je bil angleški tovorni parnik »Politicien« (7930 ton) potopljen. Parnik je

bil potopljen na poti med Halifaxom in Anglijo. Prav tako se je zvedelo, da je bil potopljen tudi angleški parnik »Rapolocord« (AA.)

Angleška poročila

London, 6. marca. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča:

Ponoči je sovražno letalstvo le malo delovalo. V zgodnjih večernih urah je padlo nekaj bomb na neko naselje na južni angleški obali. Poročil o kakšni škodi ali o žrtvah še ni.

Letalski podmaršal (brigadni general) Breese se je smrtno ponesrečil pri nekem poletu v aktivni vojni službi.

Napadi na Nemčijo

Berlin, 6. marca. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Danes je sovražnik poskušal prileteti z več svojimi bombniki nad severno Francijo. Poskus se je izjalovil ob silovitem odporu nemških lovskih letal in nemškega protiletalskega topništva. Od 16 sovražnikovih letal, kolikor jih je sodelovalo pri tem poletu, jih je bilo 6 sestreljenih. Niti večeraj, niti ponoči se nad nemškim ozemljem ni pojavilo nobeno sovražnikovo letalo.

London, 6. marca. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča:

Naša bombna letala so večeraj podnevi napadla pristanišče in ladjedelnice v Boulogne v Franciji, kjer so izbruhnili požari. Druga skupina je nadaljevala izvidniški polet nad severno Francijo. Pri povratku je prišlo nad Rokavom do hujše letalske bitke v višini 10.000 m. Eno sovražno letalo je bilo z gotovostjo uničeno, 6 drugih pa tako hudo poškodovanih, da so najbrže padla v morje, toda zaradi višine, v kateri se je razvil boj, končnega uspeha ni bilo mogoče ugotoviti. Trije angleški lovci se niso vrnili.

Napad na Lofote

London, 6. marca. Reuter: Admiraliteta uradno poroča, da je bilo pri zavzetju Lofotskih otokov, ki leže nedaleč od norveške obale, ujetih 215 nemških vojakov. (AA.)

V Afriki

Nemška poročila

Berlin, 6. marca. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

V Sredozemskem morju so nemški bombniki v spremstvu nemških lovskih letal uspešno napadli letališče Haifa na otoku Malti. Prav tako so bile z velikim uspehom napadene vojašnice. Več sovražnikovih letal je bilo uničenih na samem letališču. Naša letalska letala so ta dan stopila v borbo s sovražnimi lovskimi letali in zbita tri sovražna letala.

V Severni Afriki so nemški bombniki z velikim uspehom napadli sovražnikova letališča.

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 6. marca. Stefani. Poročilo št. 272 glavnega stana italijanske oborožene sile o operacijah v Afriki se glasi:

Severna Afrika: Živo ogledniško delovanje kopenske vojske in letalstva. Letala nemškega letalskega zbora so bombardirala 4. marca eno izmed sovražnikovih letalskih oporišč.

Vzhodna Afrika: Na odseku pri Kerenu smo izvedli protinapad na sovražnikove čete, ki so se ponoči skušale prebiti skozi naše črte. Ujeli smo več sovražnikovih vojakov. Sovražnik je izvedel več letalskih napadov na več krajev v Eritreji. Pri tej priliki ni bilo žrtev, škoda pa je bila malenkostna.

Oddelki nemškega letalstva so večkrat napadli sovražnikova letalska oporišča na Malti. Močno so bila bombardirana letališča, letala na tleh in topniške postojanke. Med temi akcijami so bila v spopadu zbita tri letala tipa »Hurricane«. Druga tri letala raznih vrst so bila uničena na tleh.

Angleška poročila

Nekje v Abesiniji, 6. marca. Reuterjev dopisnik Gordon Young, ki se nahaja pri abesinskih četnikih, ki so zavzeli utrjeno mesto Burye, poroča, da je bilo mesto dobro utrjeno in da so Italijani imeli v njem dve brigadi posadke. Izpraznili so mesto že v torek. Prihodnja važnejša postojanka na poti v prestolnico Addis Abebo, ki leži še 310 km daleč, je utrjeno mesto Debra Marcos, ki se nahaja kakšnih 70 km od Burye. Debra Marcos najbrže ni bolj utrjeno, kakor je bilo Burye. Glavna ovira za napredovanje četnikov proti Addis Abebi je sedaj grdo, strahotno razklesano, 1500 m globoko korito Modrega Nila. Četniško gibanje se širi po vsej zahodni Abesiniji.

Strateška važnost Malte

Ne mine skoraj dneva, da ne bi v vojnih poročilih brali o vsakodnevnih napadih italijanskega, v zadnjem času pa tudi nemškega letalstva na

Malto. To si lahko samo tako razlagamo, da je Malta vojno oporišče prvega reda. Gotovo je Malta najbolj utrjen vojaški tabor v Sredozemlju. Njeno pristanišče La Valeta, ki spominja na velikega mojstra janzovcev, pa je gotovo najboljšje zavarovano sredozemsko pristanišče. Malta leži sredi poti med Gibraltarjem in Suezom ter tako učinkovito varuje pot v Indijo. Za Angleže je v sedanjih vojni razen tega predragocena opazovalna točka. Z Malte morejo učinkovito preprečiti dovoz čet in vojni potrebščin iz Sicilije v Afriko. Tudi močno utrjeni italijanski otok Pantelerija je pri tem ne more ovirati. Malta je danes ena izmed vogelnih točk, ki jih tvori trdnjavski kvadrat

Krf—Malta—Kreta in Derna oziroma Benghazi. V tem sestavu je Malta za Angleže neprecenljive vrednosti.

Vendar ne smemo prezreti, da je vrednost tega sredozemskega otoka predvsem vrednost pomorskega oporišča. Malta je od pomorske strani prav gotovo nezavzeta. Toda mnogo bolj ranljiva je za zračne napade. Ravno zaradi tega pa se napadi iz zraka tudi neprestano nadaljujejo in sistematično uničujejo njene utrdbe in letališča. Namen Nemcev in Italijanov je, da bi z zračnimi napadi tako ohromili obrambo otoka, da bi kasneje bil mogoč napad tudi od morske strani. V tem primeru bi se Italijani seveda na otoku izkrcali in se polastili predragocenega otoka.

Verjetno se bodo v tem pravcu nadaljevala prizadevanja Nemcev in Italijanov nad Malto in okrog nje. Nekateri domnevajo, da je bila Malta predmet zadnjih razgovorov med nemškim in italijanskim pomorskim poveljnikom. Angleži se zaveda go nevarnosti, ki jim od te strani preti in zaradi tega z vsemi silami branijo to važno pomorsko postojanko.

WIM

čisti

**boljše predmete
prizanesljivo
navadne temeljito**

Sporazum med Francijo, Tajsko in Japonsko v tajsko-indokitajskem sporu

Tokio, 6. marca. Domei. Japonska, tajska in francoska vlada so objavile skupno službeno sporočilo, ki pravi, da so japonska, tajska in francoska vlada dosegle popoln sporazum glede vseh vprašanj, s katerimi se je petala mirovna konferenca v Tokiu, ki jo je sklicala japonska vlada, da posreduje mir med Tajsko in francosko Indokino. Francoska in tajska vlada sta obe sprejeli japonske predloge glede dokončnega pomirjenja med Tajsko in Indokino ter glede bodoče meje med obema ozemljema. Podrobnosti bodo določene pri nadaljnjih pogajanjih, ki bodo v Tokiu, dokler ne bo podpisan dokončni mir. Premirje med Sia-

mom in Indokino, ki je bilo časovno omejeno, so sedaj podaljšali na nedoločen čas. Nobena stranka ga ne sme kršiti, razen, če je službeno prijavila željo, da se premirje spremeni in je potekla določena doba po odpovedi.

New York, 6. marca. DNB. Iz Batavije v Nizozemski Indiji poročajo, da so oblasti odredile, da se na mnogih krajih postavijo tako imenovane »obrambene točke«, ki bodo služile za zaščito prebivalstva pred letalskimi napadi. kakor tudi kot obrambna oporišča v borbi proti morebitnim padalcem.

Uničeni italijanski tanki na bojišču pri Nibewi (Sev. Afrika).

Vprašanja in odgovori v Spodnjem domu o Bolgariji, Sovjetski zvezi in angleški suhozemski vojski

London, 6. marca. Reuter. V spodnjem domu so ministri odgovarjali na vprašanja poslancev. Med drugimi sta dala važne odgovore državni podtajnik Butler in vojni minister Margesson.

Državni podtajnik Butler je odgovoril na vprašanje, zakaj je Anglija prekinila diplomatske odnose z Bolgarijo. Butler je v odgovor prebral noto, ki jo je angleški poslanik v Sofiji Rendell izročil bolgarski vladi in kjer je poudarjeno, da je nemogoče ohraniti diplomatske zveze z državo, ki je dovolila nemški vojski prihod na svoje ozemlje, da od tamkaj ograža ali pa celo napade zaveznike Anglije.

Na vprašanje, kaj je angleški vladi znanega o stališču Sovjetske zveze do nemškega vhoda v Bolgarijo, Butler ni dal nobenega odgovora, predsednik zbornice pa je vprašalecu razločeval, da to vprašanje ni na dnevnem redu.

Na vprašanje o položaju angleške oborožene sile je vojni minister Margesson dolgo odgovarjal in opisal ves napredek angleške suhozem-

ske armade od začetka vojne dalje pa do zadnjih velikih manevrov, v katerih se je angleška armada vadila v obrambi proti nemškemu vdoru. Nemški vdor v Anglijo, je dejal vojni minister, je velika in resnična nevarnost. Toda vrhovno poveljstvo je proučilo vse možnosti, ki bi jih nasprotnik mogel uporabiti in proti njim organiziralo obrambo. Veliki manevri so pokazali, da je angleška armada pripravljena na vse. Vojni minister je govoril tudi o bitkah v Libiji in v Franciji ter razodel, da je Anglija od Dunkerque-a rešila 85% svoje armade. Rešila je tudi skladišča južno od reke Somme. Mnogo vojnega materiala hvala Bogu še ni odšlo v Francijo, mnogo materiala je bilo na poti iz Amerike v Francijo in je bilo prepečeno v Anglijo. Skupne izgube angleške oborožene sile od dne 1. decembra 1940 do 11. februarja 1941 na vseh bojiščih Evrope in Afrike znašajo 1.774 mrtvih in ranjenih. Mrtvih je 438. Nato je govoril o uspehih v Libiji in v vzhodni Afriki ter pristavil, da bi bile operacije seveda hujše, če bi imeli za nasprotnika Nemce, kar pa ne pomeni, da se italijanska vojska ne bi bila zelo hrabro borila.

Bivši romunski kralj pobegnil na Portugalsko Z njim je zbežala tudi Lupescu

Lizbona, 6. marca. United Press. Portugalske oblasti so v zadregi, kaj naj napravijo z bivšim romunskim kraljem Karlom in njegovo priležnico, ki sta prišla z napačnimi potnimi listi iz Španije čez mejo na Portugalsko. Bivši kralj in njegova priležnica Lupescu sta bila internirana nekje v okolici Seville, toda imela sta možnost, da sta se v spremstvu policije mogla gibati v okolici. Večraj sta se spet peljala na sprehod, a je kraljev avtomobil pustil policijske vozove za seboj, se hitro zasukal proti meji, jo dosegel še prej, preden je obmejna policija dobila navodila. Karl je šel peš čez mejo, kjer ga je čakal avto nekega poljskega diplomata, ki ga je spravil dalje v Lizbono. Vse dragocenosti, ki jih je Karl vzel iz Romunije s seboj, je delno že prej arečno pretihotapil čez mejo, delno pa jih je spravil čez pri večernejšem begu. V Lizboni govorijo, da se bo z Lupescovo in vsemi dragocenostmi preselil v Ameriko.

Berlin, 6. marca. b. O begu romunskega ex-kralja Karla iz Španije se je zvedelo naslednje podrobnosti:

Bivši kralj je zapustil hotel »Andalusia Palace« v avtomobilu v družbi svoje priležnice Lupescu. (Wolf) Pozneje so avto našli prazen v okolici Bajados. V njegovem spremstvu je bilo več oseb, katere so šele pred kratkim prišle iz Portugalske v Španijo. Po najnovejših vesteh sta prispela Karel in gospa Lupescu v Lizbono, kjer sta se nastanila pri nekem prijatelju zdravniku.

Weygand pri Petainu

Vichy, 6. marca. Havas: Vladni zastopnik v Afriki general Weygand je večeraj prišel v Vichy. Zürich, 6. marca. b. »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Vichyja:

General Weygand je prišel po daljši odsotnosti iz Francije danes prvič v Vichy. Imel je dolg razgovor s poglavarjem države maršalom Petainom. Kakor trditelj poučeni krogi so bila predmet tega razgovora vprašanja francoskih kolonij, katere stoji pod upravo generala Weyganda. Admiral Darlan, ki se trenutno nahaja v Parizu, bo prišel danes popoldne v Vichy in določeno je, da se bodo pogajanja nadaljevala v podrobnostih.

Rim, 6. marca. b. Agencija Stefani poroča iz Vichyja, da sta admiral Darlan in Laval večeraj kosila. Po kosilu sta imela daljši sestanek. Po poročilih iz Vichyja bo Laval menda v kratkem odpotoval iz Pariza na svoje posestvo v bližini Vichyja.

Verski pouk v ljudskih šolah v Franciji

Francoski uradni list prinaša z datumom od 25. februarja ustavo o zopetni uvedbi verskega pouka v francosko ljudsko šolo. Za verski pouk sta namenjena dva dneva v tednu, podeljevali ga bodo vreučitelj-duhovniki. Za zdaj je ta odredba začasna, ker se bo šola temeljito reformirala tudi v pogledu tistega npravnostnega pouka, ki so ga dozdaj morali podajati učitelji sami, brez ozira na cerkev ali krščanstvo.

Obenem je izšla uredba, ki določa, da morajo dobiti podporo za nadaljevanje študija na srednjih ali drugih šolah tudi učenci zasebnih šol. Framasonske vlade preteklih desetletij so namreč dosledno odrekale vsako podporo mladini, ki se je šolala na zasebnih verskih šolah. To je bila seveda velika krivica, ki je imela namen da vernim katoličanom, oziroma njihovim mladini kolikor moč oteži višji pouk. Ta odredba, ki je bila v smrti »svobodomiselnim« režimom, je sedaj odpravljena. Značilno je, da sploh ni bila zakonita, kar nam veliko pove za presojo tako imenovane ljudske fronte, ki se je toliko ponašala z demokracijo in njeno »upostavitvijo po vsem svetu«.

Dva njeta italijanska generala v spremstvu angl. častnikov na letališču v Kairu.

Gospodarstvo

Obdavčenje vojvodinskega kmeta

V včerajšnji številki smo poročali, da predlaga belgajska agencija »Jugoslovanski kurir« uvedbo posebne davčne doklade za kmetijstvo. To uvedbo sedaj »Jugoslovanski kurir« ponovno zagovarja in navaja še tele razloge:

Vrednost kmetijske proizvodnje v lanskem letu se cenila na 40 milijard dinarjev. Ta vrednost temelji predvsem na primarnih proizvodih, t. j. rastlinskih proizvodov. Samo vrednost letine koruze cenili Kurir na 12,5 milijarde dinarjev. Ker znaša zemljorajsko letno 560 milij. din, se lahko reče, da plača kmet komaj 14% državi za davke. To je bilo mogoče upravičeno pred dva letoma.

Nato navaja tale primer računa: leta 1938 so znašali proizvodni stroški koruze povprečno 75 din za metriki stot, povprečna prodajna cena koruze pa je bila 95 din, kar pomeni torej 26,6% več kot so znašali proizvodni stroški. Sedaj pa znašajo proizvodni stroški skupno z davčnimi največ 120 din, prodajna cena pa znaša 250 din, kar pomeni, da prodajna cena presega proizvodne stro-

ške za 108,3%. Na ta način znaša zaslužek pri koruzi okoli 6 milijard din. Če bi država od tega vzela samo 5%, bi mogla dobiti znesek 300 milij. dinarjev. Razumljivo, da tega specialnega davka ne bi moral niti mogel plačati kmet, ki ne proizvaja, odn. kmet, ki ima največ 5 oralo obdelane zemlje, toda popolnoma pravično je in razumljivo, da se te izredne, toda minimalne materialne žrtve v korist splošnih interesov zahtevajo od ostalega kmetijstva.

Vsekakor je treba tem glasovom posvetiti mnogo pozornosti, ker je dejansko kupna moč kmeta v Vojvodini izredno narasla, ne da bi kmet tamkaj prispeval v toliki meri k sedanjim izrednim izdatkom. Končno navaja Jugoslovanski kurir še, da je bilo od 57 kmetijskih ministrov, kolikor smo jih imeli doslej, bilo samo 9 ministrov, ki so prišli iz aktivnih proizvodnih krajev. Ker je tudi današnji kmetijski minister iz pasivnih krajev, se razume, da so glavna načela njegove kmetijske politike čim večje olajšave in čim številnejše koncesije kmetu.

Za rudarske in topilniške upokojece

Ban naše banovine g. dr. Natlačen je naklonil decembra 1940 iz sredstev bednostnega fonda za regulacijo pokojniških prejemkov rudarskih staroupokojencev (rudarjev in topilniških delavcev), zavarovanih pri Bratovskih skladnicah v dravski banovini, znesek 1.000.000 din, ki je bil že v decembru 1940 izplačan. Ker se je izkazala nujna potreba, da se regulirajo tudi prejemki rudarskim novoupokojencem, ki so zavarovani pri Bratovskih skladnicah, je g. ban naklonil z odlokom z dne 28. februarja 1941, VI. št. 24510-48, iz sredstev bednostnega fonda za regulacijo prejemkov novoupokojenih rudarjev in topilniških delavcev za leto 1941 izredno podporo v znesku 1.000.000 din, ki se bo izplačevala Glavni bratovski skladnici v Ljubljani v 10 zaporednih mesečnih obrokih.

Poziv prevoznikom oseb

Kr. banaka uprava poziva podjetja, ki izvajajo obrt rednega prevažanja oseb z motornimi vozili in nameravajo za poletno sezono 1941 izpremeniti svojo sedanjo vozni red in cenik, da ju ugotovijo in predložijo v predpisno odobritev do 20. marca letos.

Novi vozni red avtobusnih podjetij stopi obnem z železniškim voznim redom v veljavo dne 5. maja 1941.

Podjetja se morajo pri sestavi vozni redov ozirati na vozni red železnice, poštini avtobusov in tudi nedržavnih avtobusnih podjetij, zaradi česar je v primeru možne kolizije potrebna sporazumna ugotovitev.

O novem poletnem železniškem voznom redu se morajo podjetniki posvetiti pri načelniku železniške postaje, o poletnem voznom redu poštini avtobusov pa pri direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani.

Pri sestavljanju voznega reda je treba premisliti in upoštevati vse v postev prihajajoče okolnosti. Naknadno izpremenjanje voznih redov med sezono ne bo dopušteno.

Prekasno predloženi vozni redi ne bodo odobreni in bo ostal v veljavi dotedanji vozni red. Poleg tega prihajajo v postev kazenske mere.

Podjetniki, ki voznih redov, odnosno cenikov ne nameravajo izpremeniti, naj to prijavijo, in sicer, kar na poziv, e take prosto vlogo ali z dopisnico.

Kralj. banaka uprava dravske banovine

V Ljubljani, dne 6. marca 1941.

Naša trgovska mornarica

Po podatkih Zveze lastnikov pomorskih ladij, v kateri je vključenih 20 paroplovnih družb, neveljanosti so samo 4 večji in 8 manjših lastnikov, je imela v začetku leta naša trgovska mornarica 81 enot za dolgo plovidbo, s koncem leta 1940 pa samo še 66. Število enot v voliki obalni plovidbi se je zmanjšalo od 12 na 11, dočim je število enot v mali obalni plovidbi ostalo nespremenjeno 92. Skupno se je število enot naše trgovske mornarice zmanjšalo od 185 na 169, torej za 15, tonaža pa od 393.449 na 312.898 br. reg. ton, torej za 20.551 ton (4,4%). Od velikih enot je bilo 7 prodanih, 9 pa izgubljenih. Od prodanih sta bila 2 potniška parnika, 7 pa tovornih, ki so bili večinoma starejši.

Skupna tonaža naše trgovske mornarice je znašala na koncu zadnjih let:

	br. reg. ton		br. reg. ton
1930	322.676	1936	370.388
1931	352.728	1937	379.942
1932	375.649	1938	418.823
1933	352.177	1939	393.449
1934	332.606	1940	312.898
1935	365.014		

Problem obnove našega plovnega parka je zelo težaven, ker sedaj ni sploh te možnosti. Poročilo z zadovoljstvom ugotavlja, da pri izgubah ladij ni bilo niti ene človeške žrtve naših mornarjev.

Carinske spremembe. Z odlokom finančnega ministra so zmanjšane carine za pisala v ostalem lesu, treki ali papirni masi, tudi z glavic iz navadne kovine ali kosti, celuloza in eličnih materij, črna iz št. 247 točka 4a uvozne carinske tarife od 240 na 216 zlatih din za 100 kg. — Nadalje je izdan odlok finančnega ministra, s katerim se plačuje za polvaljano železo, iz tar. post. št. 536, ki ga uvažajo industrijske pločevine za izdelovanje pločevine do konca leta 1941, carina v znesku 5 zlatih din za 100 kilogramov po pogojih, katere predpisuje minister financ. Minister financ je nadalje pooblaščen to ugodnost podaljšati tudi za vse naslednje leto.

Poraba francoskih internih dinarjev za stari izvoz. V zvezi z okrožnico št. 111 z dne 1. novembra 1940 je izdalo devizno ravnanstvo okrožnico št. 16, v kateri obvešča vse pooblaščenice zavode, da morajo domači izvozniki blaga izvoženega iz naše države v Francijo pred zaključkom premijarja v juniju 1940 do popolnega plačila odnosnih svojih terjatev izkoristiti interne dinarje francoskih upnikov, v kolikor gre za predmete, za katere je v tem času obstajala možnost plačila na ta način. Interni dinarji francoskih upnikov morajo biti izkoriščani v navedeno svrhu samo v višini odstopkov, določenih za posamezne predmete. Vsebinska okrožnica št. 111 z dne 1. novembra 1940 pa ostane še nadalje v veljavi.

Prijava cen. Proizvajalci, uvozniki in veletrgovci dobe obrazce za prijavo cen predmetov, ki so

prvič pod nadzorstvom od dne 20. februarja letos, pri Zvezi trgovskih združenj, Ljubljana, Trgovski dom, Gregorčičeva ulica 27.

Zajednica za kožo in usnje na Hrvaškem. Dne 3. t. m. je bila ustanovljena glavna skupščina Zajednice za kožo na Hrvaškem v Zagrebu. Za predsednika Zajednice je bil izvoljen g. Stanko Kosem, ravnatelj karlovaške usnjarne, za podpredsednika Anton Baum in inž. Franjo Vedriš, nadalje so bili izvoljeni, oz. delegirani tudi ostali zastopniki v upravo zajednice in je bil izvoljen tudi nadzorstveni odbor.

Racioniranje potrošnje mesa v Italiji. Zamisel uvesti karte za meso v Italiji je naletela na velike težave, ki so predvsem v veliki različenosti konzuma. Povprečna potrošnja mesa v Italiji znaša letno 15 kg, toda v Lombardiji 31, na Siciliji pa niti 7 kg. Zato pa bodo uvedeni posebni sezname pri mesarjih, kjer bodo vpisani odjemalci obnem s svojimi družinskimi člani. Mesarji bodo potem na osnovi teh seznamov prodajali meso.

Vpisi v zadrudni register. Nabavna in prodajna zadruga pekovski mojstrov v Celju, zadruga z omejenim jamstvom, prvi član uprave Mlakar Rudolf; Zadruga elektrarna v Dolnem, zadr. z om. jamstvom, prvi član uprave Zajo Janez; Kmetijska živinorejska zadruga »Ekonom«, zadr. z om. jamstvom, predsednik upravnega odbora Koman Albin, Strojna zadruga v St. Vidu na Planini, zadr. z om. jamstvom, prvi član uprave Kranjc Ivan. — Pri Gospodarski zvezi v Ljubljani je bila vpisana sprememba pravil. Izbrisan je bil član upravnega odbora Lekše Anton, vpisani pa Spindler Jože, dr. Jan Branko, Simončič Zdravko in Berkepec Tone, slednji trije iz Ljubljane, prvi iz Sv. Aane v Slov. goricah.

Likvidacija: Gospodarska strojna in vodovodna zadruga za občino Metlika, r. z. z. o. z.; Strojna zadruga, r. z. z. o. z. v Boštanju ob Savi.

ŠPORT

Bilanca Planice: 46 krat nad 100 metrov

Kar je dala letos Planica, je preseglo vsa pričakovanja, tudi ona najdržnejša. Mi smo dobili pravo množico poletov nad 100 m, dosegli so fantastični svetovni rekord 118 m, za polnih 11 m nad dosedanjim, ki je stal od 1. 1938, a kar je za nas najvažnejše, kar dva Jugoslovana sta presegla 100 metrsko znamko ter sta se s tem uvrstila kot drugi narod na svetu med one, ki so prvi prešli 100 metrsko znamko v smučskih poletih.

Za pravilno ocenitev tega uspeha je dobro poklicati v spomin prve rezultate iz Planice pred sedmimi leti, ko je Birger Ruud dosegel 92 m. Takrat tujina ni hotela verjeti resničnosti teh vesti, dokler nisi Norvežani potrdili, da je bilo vse pravilno izmerjeno. Ko je bil za naslednje prireditve izdan propagandni plakat z oznako 100 m in vprašajem, je zavržalo na Norveškem, da hoče Jugoslavija izizvati nemogoče stvari in ustvariti krivo tolmačenje rezultatov v smučskem športu. Ko je 1. 1936. Bradl prvič preletel 101 m, so nam prorokovali Norvežani, da bomo ubili šport, da čez nekaj let sploh ne bomo imeli skakalcev, Bradl pa da je gol primer in da z njegov uspeh ničesar ne pomeni za bodočnost smučskih poletov. Leta 1938. je Bradl takoj prvi dan dosegel 101,5, 101,4 in nato 107 m, lani pa sta poleg Bradla nova dva skakalca prišla na 100 metrsko znamko.

Letošnja prireditve nam je dala tako prvi dan rezultat 100 m, 99 in pol m in novi jugoslovanski rekord od 95 m, ki ga je postavil Finžgar. Drugi dan smo dobili 10 poletov nad 100 m, ki jih je postavilo pet Nemcev, tretji dan pa so šli enostavno vsi Nemci nad 100 m, dva od njih pa sta se na 1 m približala Bradlovemu svetovnemu rekordu 107 m. Jugoslovani smo dobili v Zupanu tretjega smučarja, ki se je povzpela nad 90 m, postavil je rezultat 96 m, četudi s padcem, toda zelo redki so v svetu skakalci, ki so se povzpeli nad 90 m. Novšak je šel ta dan v stilo dovršenemu poletu dvakrat nad 90 m.

Zadnji dan so dosegli tekmovalci med 90 in 112 m prav vsak meter, razen 96, 97 in 110 m. Ta rezultat kaže veliko izravnano tekmovalca in potrjuje, da so vsi rezultati do 112 m doseženi stvarno in povsem normalno, ne pa slučajno, in da so smučski poleti nad 100 m postali stvarnost. Mi, ki živimo v bližini Planice, ne moremo tako mčno presoditi učinka teh rezultatov na športni svet, kot bo ta v tujini. Tam bodo šele strelmi nad napredkom, ki ga je dala smučskemu športu Planica, strelmi nad deležem, ki so ga prinesli Slovenci v smučski šport in ki ni nič manjši kot svetovna senzacija, nič manjši kot vsi svetovni rekordi zadnjih sedem let, vsi nad 85 in do 118 m, nič manjši kot nova športska disciplina sluskih poletov.

Ena sama prireditev v Planici je porušila svetovni rekord 107 m, postavila novega na 108, dvakrat 109, 111, 112 m in končno 118 m. Kdo more na kaj podobnega pokazati v svetu, niti v drugih športnih disciplinah svetovni rekordi tako ne padajo. Človek komaj lahko pojmuje, kakšen napredek je to, kaj je vse svetu dala Planica in kaj vse pri teh začetnih rezultatih svet še lahko pričakuje od nje. Se dolgo nismo pri koncu. Planica ima še nešteto možnosti, ki jih bo odkrila bodočnost in za katere je podlaga 46 poletov nad 100 m na eni sami prireditvi!

Borze

Dne 6. marca 1941.

Denar

Nemška marka 17.72—17.92

Ameriški dolar 55.—

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 17.607.426 din, na belgajski 11.160.000 din, od tega 84.941 in 432.000 mark, 220.267 švic. frankov in 7728 dolarjev. — V efektih je znašal promet na belgajski borzi 485.000 din.

Ljubljana — Uradni tečaji:

London 1 funt 174.57—177.77
Newyork 100 dolarjev 4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov 1028.74—1038.64

Ljubljana — Svobodno tržišče:

London 1 funt 215.90—230.10
Newyork 100 dolarjev 5480.00—5580.00
Zeneva 100 frankov 1271.10—1291.10

Ljubljana — Zasebni kliring:

Berlin 100 mark 1772.00—1792.00
Solun 100 drahem 37.50 den.

Belgrad — Zasebni kliring:

Solun 100 drahem 37.15—37.85

Curh, Belgrad 10, Pariz 7.325, London 16.875, Newyork 431, Bruselj 69, Milan 21.70, Madrid 40, Amsterdam 229, Berlin 172.50, Stockholm 102.60, Oslo 98.50, Kopenhagen 83.50, Sofija 4.25, Ljubona 17.25, Budimpešta 85, Atene 3.00, Carigrad 3.375, Bukarešta 2.125, Helsingfors 8.75, Buenos Aires 99.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 477.50—479.—

v Zagrebu —

v Belgradu 477.50—478.50

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 100—102, agrariji 56—57, vojna škoda 477.50 do 479, begluške obveznice 85—86, dalm. agrariji 80.50—81.50, 8% Blerovo posojilo 106—108, 7% Blerovo posojilo 101—102, 7% posojilo Drž. hip. banke 105—106, 7% stab. posojilo 97—99. — Deline: Narodna banka 6900—7000, Trboveljska 380 do 390, Kranjska industrijska družba 142 denar.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 100 denar, agrariji 56.50 denar, begl. obv. 86.50 blago, dalm. agr. 81 blago, 6% sum. obv. 80.50 blago, 4% sev. agr. 56.50 denar, 8% Bler. pos. 107 denar, 7% Bler. pos. 102 denar, 7% pos. Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. pos. 98 denar. — Deline: Narodna banka 7000 denar, Priv. agr. banka 208 denar, Trboveljska 390 blago.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 100 denar (101), agrariji 57 denar, voj. šk. promptna 477.50 do 478.50 (477.50), begl. obv. 85.25—85.75 (85.75), dalm. agr. 80.38—80.50 (80.50), 6% sum. obv. 80 denar, 4% sev. agr. 56 denar, 8% Bler. pos. 110 blago, 7% Bler. pos. 101—103. — Deline: Narodna banka 6.850 blago, Priv. agr. banka 250 denar.

Žitni trg

Novi Sad. Ječmen: bač. srem. 5.70—5.80. — Fižol: bački beli brez vrče 2% 640—642.50. — Tedenca neizpremenjena.

V nedeljo začnemo...

Naš ligaš odpre v nedeljo spomladansko sezono. Za partnerja je izbral Viktorijo iz Karlovca, kateri dolguje revanž še od lanskega leta, ko je v Karlovcu doživel poraz. Gostje so lepo iglajena celota, kar je razumljivo sprito bližnje dobrih zagrebških klubov, ki pogosto prihajajo v Karlovec. Upamo, da bo nedeljska tekma privabila primerno število gledalcev, saj smo dolgo časa bili brez nogometne prireditve v Ljubljani.

Podprimo SK Ljubljano!

Denarna kriza, ki nadleguje dandanes vse sloje, tudi športni klubom ni prizanesla. V večjih mestih, kjer imajo klubi svoje stalne obiskovalce pri tekmah, stvar še nekam gre, ker se dobi še vedno toliko obiskovalcev, da ni treba biti klubom v skrbeh, kaj bo jutri, toda v manjših mestih, kakor je Ljubljana, pa klubi ne morejo živeti brez tuje pomoči. Ker pa te običajno ni, si pomagajo, kakor pač morejo.

In tako si boše tudi SK Ljubljana sedaj pomagati na ta način, da pridobi veliko število članov potom nagradnega tekmovanja, ki bo na veliko-nočno nedeljo. To bo namreč veliko nagradno žrebanje na igrišču SK Ljubljane, za kar je pripravljenih 200 praktičnih daril v skupni vrednosti 100.000 din. Iz tozadevnih lepakov »Zagradi srečo«, ki jih je izdala SK Ljubljana, je vse razvidno. — Vpisi se takoj za člana SK Ljubljane in pravico boš imel do žrebanja.

Tekme vojaških smučarskih patrol

Na Jahorini so se vršile smučarske tekme za prvenstvo naše vojske. Tekme je vodil general g. Čeda Jovanović, tehnično vodstvo pa je bilo v rokah g. majorja Ignjata Kraljeviča. Prvi dan so tekmovala patrola na progi 30 km, pri čemer je bilo treba tudi streljati. Zmagala je patrola planinske brigade, katero je vodil poročnik Drago Crnobori, v patroli pa so bili: narednika Martin Brumec in Vladislav Jazbec ter kaplar Anton Pogačnik. Patrola je rabila za progo 3:22:45. Od 15 strelcov jih je pogodila 10. Na drugem mestu je bila patrola kraljeve garde, ki je rabila 3:26:4, na tretjem je bila patrola druge armije s časom 3:35:5, na četrtem pa patrola primorske armije s časom 4:4:4.

Kakor vse druge vojaške tekme letošnje zime so tudi te tekme na Jahorini pokazale velik napredek in dokazale, da se smučarski šport v naši vojski sistematično goji. In tudi zanimanje je pri vsakih vojaških tekmah večje tako pri oficirjih kot pri vojaki.

Alpska kombinacija na Jahorini

Zadnji nedeljo in ponedeljek so bile na Jahorini tekme v alpskih disciplinah za prvenstvo Jahorine, pri katerih so bili doseženi naslednji rezultati:

Smuk:

1. Stefan Eržen (Hašk, Zagreb) 4:35.4. 2. Podbukovec Slavko (Smučarski klub Sarajevo) 4:42.1. 3. Škerlj Ivo (Velebit, Sušak) 4:54. 4. Primožič Adolf (Sm. klub Belgrad) 4:57.4. 5. Antonov Vladimir (Maraton, Zagreb) 5:04.

Slalom:

Rezultati pri seniorjih so bili: 1. Podbukovec Slavko 2:16.8. 2. Škerlj Ivo 2:19.6. 3. Lapajne Franc (Hašk, Zagreb) 2:24.2. 4. Eržen Stefan 2:25.2. 5. Primožič Adolf 2:35.2. 6. Legat Viljem (Sm. klub Sarajevo) 2:40.8.

Alpska kombinacija:

1. Podbukovec Slavko 99.78 točk. 2. Eržen Stefan 79.10. 3. Škerlj Ivo 95.82. 4. Primožič Adolf 91.58. 5. Lapajne Franc 88.49 točk.

Pri juniorjih pa je bil prvi Sreten Sušič 100. 2. Šmider Anton 71.04. 3. Bruno Južnič 70.10 točk.

Ženski tenis Nemčija: Jugoslavija dne 16. do 18. maja v Zagrebu

Nemška in jugoslovanska ženska teniška reprezentanca se srečati v dneh 16. do 18. maja t. l. v Zagrebu, kjer bosta tekmovali za pokal Nj. Vel. kraljice Marije. Zmagovalec iz tega srečanja bo nastopil proti zmagovalcu Madžarska: Italija, za kar pa termin še ni določen.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

S. T. K. Moste. Drevo ob 20 bo pri Bajen se. stanek vseh igralcev. Sestanek je zaradi nedeljskega gostovanja posebno za igralce prvega moštva zelo važen.

S. K. Planica — lakoatletska sekcija. V soboto 8. t. m. bo ob 15 na Stadion obvezan konj-trening za naslednje atlete: Kosič, Knez, Proj. Jermar, I. in II., Potočnik, Kocutar, Čebuli, Zela, Šodej in Jovan. Nadalje opozarjamo atlete, da so udeležujejo rednih treningov, ki so vsak ponedeljek, sredo in petek, vsakokrat ob 15.30.

S. K. Slavija. Positivno vse aktivne igralce na obvezan sestanek danes ob 20 v klubski sobi. Važno zaradi nedeljske tekme. Kdor ima opremo še doma, naj jo prinese s seboj. — Tajnik.

Občni zbor Slovenske koledarske zveze bo v nedeljo, dne 9. marca ob 10 dopoldne v Mariboru, v lovski sobi hotela Oreli. Dnevni red: 1. pozdrav in poročilo I. p. predsednika; 2. volitev dveh zapisnikov in dveh overovalcev zapisnika; 3. volitev verifikacijskega odbora; 4. čitanje zapisnika I. rednega občnega zbora; 5. poročilo upravnega odbora; 6. poročilo nadzornega odbora; 7. volitev novega odbora; 8. predlogi in sklepi; 9. slučajnosti. — V slučaju, da občni zbor ne bi bil sklenjen ob določenem uri, se isti preloži za eno uro pozneje, nakar sklepa brez ozira na število navzočih s istim dnevnim redom. — Konferenca bo v soboto ob 20 v istih prostorih.

ZFO

Akademija zasavskega okrožja

Iz programa, katerega smo objavili včeraj, je razvidna vsestranska pestrost in razgibanost akademije. Posebno zanimiva bo orodna telovadba, pri kateri bo med drugimi nastopil tudi član odseka našega okrožja in obenem član zvezne vrste br. Janež Karel. Vse, ki se zanimajo za našo akademijo, vabimo, da si pravočasno rezervirajo vstopnice v predprodaji pri br. Gradiški v Gospodarski kreditni banki do sobote opoldne. V nedeljo, dne 9. marca t. l. pa bodo vstopnice na razpolago v Ljudskem domu v Mostah od 10 dopoldne dalje.

Zasavsko okrožje. V nedeljo, 9. III. t. l. bo

ob 9 dopoldne v ljudskem domu v Mostah generalna za vse sodelujoče pri akademiji. Istega dne ob 9 dopoldne bo v prostorih FO Sv. Peter okrožni svet. Zastopnike odsekov opozarjamo, da prinese s seboj poročila in staležne liste rednih članov (tekmovalni red). — Odbor.

Telovadna akademija D. M. v P.

Telovadna akademija bosta priredila FO in DK Dev. Mar. v Polju v nedeljo, 9. t. m. ob pol 4. Akademija bo obsegala 18 točk in bo pokazala, kaj so ee fantje in dekleta naučili v zimskem času. Vljudo vabimo naše prijatelje, zlasti pa starše, da se akademije udeležijo. Vstopnice se dobe v predprodaji.

Kako se razvija pri nas trgovina z umetninami

Nekatere stvari, ki mečejo čudno senco na naše sodobne kulturne razmere

Ljubljana, dne 6. marca 1941.

Ze večkrat smo imeli na tem mestu omeniti nekaj lepega, kar se razvija v zadnjih časih pri nas na Slovenskem. Silno se je razvilo in dvignilo zanimanje za slovenska izvirna umetnostna dela in po naših meščanskih stanovanjih postaja vedno bolj »moderno« ali pa »na mestu«, da vise po stenah pristna in lepa dela naših slovenskih umetnikov. Tudi javne ustanove na vse mogoče načine zelo dobrodejno podpirajo našo slovensko umetnost in danes se lahko reče, da so razmere na slovenskem umetnostnem trgu v zadnjem času nekaj čisto drugega, kakor pa so bile na pr. še ob začetku 20. stoletja. V tem pogledu vsekakor spadamo v skupino mladih narodov in kakor si hočemo z drugimi sredstvi izoblikovati svoj način narodnega in duhovnega življenja, tako hočemo hitro dobiti tudi v kulturnem pogledu vse, kar nas obdaja in gre hitro svojo pot naprej. Vsekakor je to vse pravilno, toda ta zagon prinaša s seboj tudi vse polno napak in motenj, ki so nekatere zelo smešne in nekoliko celo značilne za rod, ki se je vrgel v ta vrtnec, nekoliko so pa tudi žalostne, ker so se tudi v tem pogledu že pojavili čudni izrastki, ki nam pač niso v nobeno čast in v nikakšen sloves.

Kdo najbolj kvari trgovino z umetninami

Lahko bi danes že rekli, da precejšnja večina ljudi pri nas, ki se zanima za umetnostna dela in jih želi kupovati, že približno loči tovarniška dela od izvirnih del. Tako lahko pričakujemo, da se bodo iz naših premožnejših stanovanj počasi umaknila razna dela verskega in posvetnega značaja, ki so jih in jih še izdelujejo razne — navadno židovske tovarne — kar na tisoče in v serijah. Saj se celo zgodi, da se za najlepše dogodke v človeškem življenju, tako za poroke, godove, nove maše in podobno svojci med seboj še vedno odražujejo s slikami takega tovarniškega izdelka in tako vise po naših stenah še vse preveč silno barvite in osladno lepe slike z verskimi ali pa posvetnimi prizori. Take slike danes že postajajo nadležne za tiste, ki jih morajo nato iz rodu v rod čuvati ali pa izobešati, da ne žalijo darovalca. Med nami samimi pa, ki danes že dovolj pristnih slovenskih umetnostnih del, ki so mogoče nekoliko dražja od tovarniških izdelkov, so pa vendarle vsebinsko in oblikovno vse nekaj drugega kot pa tisto tuje breme, ki se še prodaja pri nas.

Toda ta »kličasta konkurenca« ni več tako občutljiva, pač pa se zlasti v Ljubljani in v manjših slovenskih mestih ustavlja vedno več mladih, skoraj premladih slikarjev in rezbarjev, ki prodajajo lastna dela. Po navadi se predstavljajo kot žrtev razmer, izjavljajo vam, da obiskujejo šolo »Probuje« v Ljubljani ali pa podobno šolo drugod, nimajo pa več sredstev, da bi svoje študije nadaljevali. Pač pa so trdno prepričani o svojem talentu, o svojih sposobnostih itd., toda hude ovire in okolnosti jim onemogočajo nadaljevanje študij. Včasih, pred kakim dobrim desetletjem, so se s tem poslom pečali največ razni obubožani ruski begunci, danes pa je zlasti v Ljubljani že lepa vrsta pravih »borz-nih skupin«, ki imajo po Ljubljani dobro razporejene mreže, da vedo potrkati tam, kjer bodo ujele kakšnega kalina, ki bo rad plačal za sicer slikovito pisano delo srednje dobre denarje. Neredko se zgodi, da med sklepanjem kupitve zaudarja iz takega »sodobnega bohema« tegoben vonj po prevelikem zauživanju alkohola, toda prodajalec se bo že znal izogniti očitku o prevelikem spoštovanju pijače s tem, da je alkohol pač največji zaveznik siromaštva in obupne borbe s težavami vsakdanjega življenja, ki je zabeljeno še z grenkim očitanjem, da razmere ne dopuščajo izživljanja v pravem polklicu.

Ce pa ne gre na to struno, tedaj se pa zgodi tudi to, kar se je pred časom prigodilo nekje v Ljubljani pri sicer imenitnem zastopniku uglednega eloja. V pisarno je prišel tak »ribič v kalnem« in se kar na hitro predstavil za — Groharja, ki je prišel k »ljubiteljstvu umetnosti« prodajati svoje izvirno delo. Drzna sleparija se je posrečila in kupec, ki ni vedel, da je Grohar že zdavnaj mrtev, je z molkom sklenil zakriti blamažo.

Vse te težave in težke razmere vplivajo na svoj način na razvoj v trgovini umetnostnih del. Marsikdo ve dobro za vse te dogodke in za razmere, ki gonijo take nazovi-umetnike po naši zemlji. Toda nekateri mislijo, da morajo z njimi računati, kajti nedavno se je tudi v Ljubljani zgodilo, da je neki tak turobni razočaranec pri nekem bančnem ravnatelju z revolverjem v roki »izsilil« prodajo svoje slike. Ne verjamemo, da bi dotični ravnatelj delal v resničnem strahu, ugodil je pač revežu, ne da bi ga smatral za izsiljevalca. Toda vse to samo dokazuje, kako nezdrav je pri nas še trg za trgovino z umetnostnimi deli.

Dela mojstrov so v veliki ceni

Poleg teh čudnih znakov, ki osvetljujejo negotovo temelje sedanje umetnostne trgovine, pa se razvija redne in lepe kupčije z deli naših pravih in resničnih mojstrov. Največje je skoraj zanimanje

za dela naših slovenskih impresionistov; to zanimanje pa je razumljivo, saj je v zadnjem času izšlo precej monografij in študij o naši prvi najpomembnejši slovenski umetnostni struji. Iz raznih okoliščin se je v teh dneh najbolj razširilo zanimanje za Jakopičeva dela in po Ljubljani se zlasti rado poudarja, da je »Jakopič« sedaj en vogue. Toda tudi v tem okviru se že dogajajo stvari, ki zopet mečejo čudno senco na naše sodobne kulturne razmere.

Kadar se kje kdaj ukrene kaj večjega in obsežnejšega, tedaj je pri vsaki stvari takoj polno skaz zraven, ki hočejo pri tem ali onem dogodku kar največ zaslužiti ali pa nevedneže oslepariti. Tako se danes najbrž dobro razvija trgovina z Jakopičevimi deli, toda prav tako je že »javna tajnost«, da se ravno v teh časih širi in prodaja kar cela kopa »ponarejenih Jakopičev«. Na takih Jakopičevih slikah je podpis prav dobro ponarejen in približno je tudi že ugotovljeno, kdo te »Jakopiče« ponareja in jih spravlja v promet. Saj so pri vseh stvarih približno iste skaze na delu Vsega je nazadnje tudi kriva nenaravna vneza med nekaterimi krogi za dela, ki so pač »en vogue«, toda pri tem es malokdo vpraša, če je danes resnično mogoče »Jakopiča« dobiti za tako ceno, kakor se prodajajo te poanarejene Jakopičeve slike. Sploh pa je storija

Higienska šolska kuhinja v Ljubljani odprta

G. ban je slovesno odprl šolsko kuhinjo Higienskega zavoda v Ljubljani

V četrtek, 6. marca 1941 je bila v prostorih poslopja Poliklinike, v oddelku za zdravstveno zaščito učencev, na Aškerčevi cesti 6, odprta **zgodna šolska kuhinja**. Slovesnost je počastil gospod ban dr. Marko Natlačen, ki ga je sprejel in pozdravil ravnatelj Higienskega zavoda g. dr. Pirc. Pozdravil je tudi navzočne uradne osebnosti, tako prometnega šefa dr. Sušnika in gg. ravnatelje in ravnateljice ljubljanskih gimnazij in meščanskih šol. Še posebej je pozdravil odbor gospa in sicer: gospa banica dr. Natlačenova, dr. Gosarjeva, dr. Golijeva, dr. Drobničeva, ravn. Remčeva, ravn. Osanova, Sadarjeva, ki imajo posebno skrb za to šolsko kuhinjo. Nato je sledil

Govor g. bana

Mladina je bodočnost naroda. V teh kratkih besedah je izražena velika in resnična misel. Današnja mladina bo čez kaj časa predstavljala naš narod in ga vodila. Zaradi tega nam ne more biti vseeno, kakšna je naša mladina, ali je telesno močna in duhovno zdrava, ali pa morda telesno propada in duhovno hira. Naša dolžnost in dolžnost vsega naroda je torej, da se za mladino brigamo in da storimo vse, kar je v naši moči, da ohranimo svoj narodni naraščaj telesno in duhovno zdrav.

Naš slovenski narod ni narod bogatinov; več, mnogo več je med nami siromaštva kakor pa bogastva — tako po mestih kakor tudi po vaseh. Žalostno dejstvo je, da velik del naše mladine živi v velikem pomanjkanju, da nima niti primerne niti zadostne hrane, tako da dejansko strada. Taka mladina se ne more telesno pravilno razviti, trpi pa tudi njen duhovni razvoj; taka mladina narodu ne more prinesiti boljše in lepše bodočnosti.

Mnogi med našim narodom so uvideli resnost in važnost tega vprašanja in se lotili tudi njegovega reševanja. Bili so predvsem srčno dobri učitelji, ki so, od najbližje opazujoč veliko bedo med svojimi učenci začutili potrebo, da pomagajo stradalajoči šolski mladini. Lotili so se v ta namen organiziranja šolskih kuhinj. Pridružila so se jim razna humanitarna društva, kakor Rdeči križ, Protituberkulozna liga itd. Zainteresirali so za svoje delo tudi oblasti, občine, krajne šolske odbore, banovino itd. Tako so polagoma nastale v mnogih ljudskih šolah šolske kuhinje, ki dajejo najsiromašnejšim šolskim otrokom kosilo, ponekod tudi zajtrk, malico ali večerjo. Delo, ki je bilo v preteklih letih v šolskih kuhinjah izvršeno za izboljšanje prehrane šolskih otrok, zasluži popolno priznanje in pohvalo. Je to eminentno karitativno delo, ki pa je istočasno neprecenljive vrednosti za narod in državo. Dokazuje nam, da imamo — hvala Bogu — še mnogo idealnih in nesebičnih delavcev, ki radi pomagajo, ne da bi za svoje delo zahtevali plačilo.

Mnogo šolskih kuhinj, ki so bile ustanovljene gotovo iz najidealnejših nagibov, pa je s svojim

* podpisi na Jakopičevih slikah še zelo zanimiva in se bo pač pojasnila najbrž šele čez desetletja.

Kakšna pa je trgovina z deli sodobne umetnosti

Zastopniki sodobne slovenske moderne umetnosti se tudi ne morejo ravno preveč pritožiti zaradi nezanimanja na slovenskem trgu. Toda v tem pogledu se še dogajajo nekatere motnje, ki pa so najbrž bolj socialnega kakor pa trgovskega značaja. Med našimi umetniki je mogoče še vedno premalo zavesti o potrebi stanovske organizacije, ki bi slovenske umetnike ščitila in jim pomagala zlasti v materialnem pogledu. Med mlajšimi se še na žalost vedno dogaja, da tega ali onega umetnika razmere prisilijo, da mora svoja dela prodajati pod ceno ali v okoliščinah, ki nato nujno vplivajo na kvaliteto rast posameznih slikarjev ali kiparjev. Umetnik, ki zabrede v materialne težave, kmalu postane žrtev tega ali onega prekupevalca, ki del ne plačuje več po njihovi vrednosti, ampak plačuje samo bedo in stisko slikarja ali pa kiparja. Prepričani smo, da bi se z malo dobre volje med umetniki dala doseči ustanovitev takega fonda ali pa podobnega odseka, ki bi preprečeval, da bi danes pri tem povečanem zanimanju in živahnem razvoju trgovine v umetnosti še kdo lahko izrabljaj bedo ali pa socialno stisko tega ali onega nadarjenega slovenskega umetnika. Sodobne razmere so take, da se mlajšemu rodu ni treba več tako bojevati s težavami na našem trgu, kakor pa se je moral rod okoli začetega našega stoletja, zato pa se naj te razmere danes naslonijo še na trdnjše temelje stanovske zavesti in zdrave medsebojne povezanosti.

Škof. odbor Kat. akcije v Ljubljani

vabi

ob drugi obletnici kronanja papeža Pija XII.

na

papeško proslavo

ki jo priredi

v nedeljo, 9. marca 1941 ob 11 dop. v veliki dvorani hotela »Uniona«

Spored:

1. Papeška himna.
2. Orientirajmo se po papežu — govori akademik.
3. Dr. Kimovec: Ti si Peter — pojo dijaki z Rakovnika.
4. Vdanost Cerkv in papežu — govori akademičarka.
5. Dr. J. Gržinčič: Aklamacije — pojo dijaki z Rakovnika.
6. Papeštvo in naš čas — govori ured. Fr. Kremžar.
7. Pousod Boga — pojo vsi.

Vstopnine ni! — Prostovoljni prispevki za kritje stroškov se hvaležno sprejemajo.

učinkovito pomoč — ne v obliki recepta za zdravljenje — marveč v obliki nakaznice za obed v šolski kuhinji. Temu namenu bo seveda moralo odgovarjati tudi poslovanje kuhinje, ki bo morala dati otroku tako hrano, da jo bo rad zaužil, da bo torej okusno pripravljena, morala pa bo dati tudi hrano v zadostni množini. Z ozirom na posebno nevarna leta pubertete je sprejem učencev omejen na starost od 10 do 15 let. V izpolnjevanju svojega prvega namena je torej ta šolska kuhinja tesno povezana z delovanjem šolskih zdravnikov.

Drugi namen te šolske kuhinje pa je, da služi v svojem poslovanju kot vzor vsem drugim šolskim kuhinjam, tako v pogledu racionalne sestave jedilnikov, kakor tudi glede priprave jedil in prostorov. V izpolnjevanju tega namena se naslanja vodstvo te šolske kuhinje na poseben gospejin odbor, ki mu gre pravica in dolžnost soodločanja v vseh zadevah v okviru tega namena.

Za vzdrževanje te šolske kuhinje je deloma poskrbljeno, deloma pa bo treba še poskrbeti. Ker je mogoče sprejeti do 300 otrok, ne da bi bil obrat preobtežen, bo treba misliti na stalno in zanesljivo finančno podlago. Letni proračun za bodočo šolsko leto znaša pri 100 varovancih 135.000 din; za tekočo šolsko leto so sredstva kolikor toliko že zbrana. Prispeval je Fond za zdravstveno zaščito učencev, v katerega plačujejo učenci letno po 20 din, znesek 35.000 din, banovina iz svojih sredstev je prispevala 15.000 din. Higienski zavod pa 18.000 din, skupaj 68.000 din, kar bo predvidoma zadostovalo za prehrano 100 učencev do konca tekočega šolskega leta.

Ko odpiramo to novo šolsko kuhinjo, izrekam predvsem zahvalo ravnatelju Higienskega zavoda, ki se je osebnostno mnogo trudil in ki mu gre predvsem zasluga, da moremo danes to novo ustanovo odpreti. Zahvaljujem se častitim damam, ki so blagovolile vstopiti v gospejin odbor in ki jim od srca želim, da bi bilo njihovo delo od Boga blagoslovljeno, tako da bo donosalo trajnih in čim večjih koristi mladini, ki bo v teh prostorih uživala svoj vsakdanji kruh, in narodu, ki naj bi se mu ta mladina za dobroto, ki jih bo tu prejela, oddolževala s pridnim učenjem in vzornim vedenjem ter živo ljubeznijo do naroda in države.

Po teh toplih besedah g. bana sta spregovorila učenc Barlič Anton in učenka Šefran Olga zahvalne besede g. banu in gospejinemu odboru. G. bana z banico in goste sta ravnatelj g. dr. Pirc in ga. dr. Lunačkova vodila po skrbno opremljeni kuhinji in ostalih prostorih. Kakor je razvidno iz jedilnikov, bo mladina v tej šolski kuhinji dobivala zares tečno in zdravo hrano. Veseli smo, da se je ta prekristna ustanova odprla, saj si za obetoj svojega naroda in domovine ne moremo ničesar bolj želeli, kakor da bomo imeli zdravo mladino.

Pogreb sto štiri in pol letne ženice

Središče, 5. marca.

Središče, ki je znano po svojih posebnostih, je doživelo včeraj zopet izreden dogodek: pokopali smo Terezijo Čurin roj. Kolarič 9. sept. 1836 v župniji Sv. Bolfenk na Kogu. Po njeni visoki starosti, ki jo je dočakala, bi marsikdo sodil, da je bila pokojnica bospveka s cvetjem bogavna življenjska pot. Temu pa ni bilo tako. Starše je razmeroma zgodaj zgubila; mati ji je umrla z 32, in oče s 45. leti. Kot 28 letno dekle se je poročila z Jurijem Čurinom in imela pet otrok. S 40. leti je postala vdova. Živela je revno življenje in morala se je veliko truditi, da je preživela svoje otroke. Dolga leta je živela kot viničarka v bolfenski župniji. Da si je poleg revnega viničarskega zaslužka priborila še kak »krajcar«, je nosila dvakrat na teden peč od Sv. Bolfenke v Varaždin sir in smetano na trg, je torej prehodila vsakokrat najmanj 40—50 km. Ko je izpolnila 81. leto se je preselila v Središče k svoji hčeri Kati, da bi tu počakala smrti, ki jo tudi je po 23. letih.

Ostala je sveža skoraj do svoje smrti. Vprašali so jo včasih, če je prijetno tako dolgo živeti. Odgovorila je, da še šteti ni prijetno do sto, kaj šele živeti. Vedela je iz svoje mladosti marsikaj povedati, pa zmeraj bolj v šaljivi obliki, tako da so jo radi obiskovali, da so se pri njej nasmejali. Smrt je prišla razmeroma hitro. Njena hči Kata, ki ji je skozi 23 let zelo ljubeznivo stregla, je tudi oskrbela jako dostojen pogreb. Središka godba ji je brezplačno na zadnji poti igrala. — Naj v miru počiva!

Nov most čez Dravo pri Dravogradu

V »Služb. listu« banske uprave je razpisana gradnja novega kamenitega mostu preko Drave v Dravogradu. Proračun je predviden na 6.505.300 din, kar je vsekakor lepa vsota, ki jo bo država investirala v kraj, ki je bil do sedaj popolnoma zapuščen. Ureančila se je s tem davna želja Dravograjčanov in vsega okoliškega prebivalstva. Sedajni leseni, dotrajani most niti daleč ne odgovarja

več potrebam močnega in težkega prometa, ki se steka iz Mežiške in Mislinjske doline v Dravsko dolino.

Most bo imel tri 40 m dolge like in bo celotna dolžina mostu znašala 154 m. Širina vozišča z obojestranskimi hodniki je predvidena na 9 m. Most bo iz granita ter ne bo v okras samo Dravogradu, temveč vse Dravski dolini.

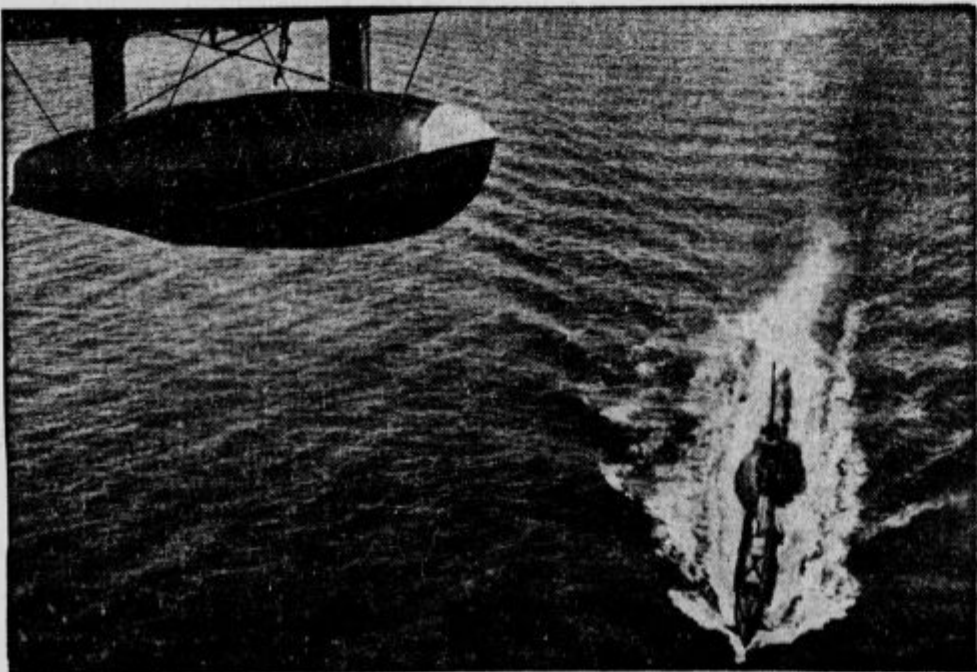
Glede gradnje same bo delo zelo olajšano, ker se nahajajo kamnolomi granita v bližini in to v Vuzenici in Smartnem pri Slovenj Gradcu, kjer obdratujejo kamnoseška podjetja. Na razpolago je tudi kamnolom na Viču pri Dravogradu. Potrebne gramoznice, ki nudijo odličnen betonski material, pa se nahajajo okoli 1 km od Dravograda. Fundiranje mostu ne bo delalo nikakih težkoč, ker je v globini 1 m na mestih, kjer se bodo gradili oporniki in podpore, živa skala, kar bo gradnjo opornikov zelo olajšalo. Zaradi tega se s strani gradbenih podjetij pričakuje veliko zanimanje. Tudi pridni domači delavci in vozniki komaj čakajo, da bodo prišli do zaslužka. V letošnjem letu je predvidena skozi trg Dravograd tudi modernizacija ceste, tako da bo v doglednem času ves ter reguliran in urejen. Dravogrojski okraj bi na ta način imel lepo urejeno svojo prestolnico, ki bo v okras in ponos vsemu okraju. S tem pa bodo v tako prometni točki kakor je Dravograd, končno urejene tudi prometne žile, ki bodo odgovarjale gospodarskim potrebam.

Naročite »Slovenca« takoj!

»Pod svobodnim soncem«

V slikah!

Od nedelje, 9. t. m. dalje!

Letalo in podmornica sta se srečala. Slika nam kaže italijansko letalo nad Sredozemskim morjem, ki se sreča s podmornico.

Drobne novice

Koledar

Petek, 7. marca: Kvatro; Tomaž Akvinski, spoznavalec in cerkveni učenik; prvi petek.
Sobota, 8. marca: Kvatro; Janez od Boga, spoznavalec in ustanovitelj reda; Beata, mučenica.

Letopis

7. marca 1714. leta je bil sklenjen mir v Rastattu, ki je končal trinaestletno špansko nasledstveno vojno. Razdeljena je bila mogočna španska svetovna država, ki je prenehala biti evropska velevalst. Tudi Franciji je vojna škodovala. Ludvik XIV. ni mogel vsiliti Evropi francoske prevlade in ni dosegel svojega življenjskega smotra, vendar pa je bila Francija rešena vedne nevarnosti, da jo napadejo Habsburžani z dveh strani, iz Nemčije in Španije, saj so v Španiji zavražali namesto Habsburžanov francoski Bourboni. Spretna politika Viljema III. je dvignila Anglijo kot Franciji enakopravno silo ter utrdila njeno gospodstvo, na morjih, ki se je zanje bojevala s Španci, Francozi in Holanđi. Anglija se ni trudila, da bi dobila nove posesti na evropskem kontinentu, ampak je obrnila vso pozornost na oceansko in kolonialno politiko, Holandija, do tedaj prva sila na morju, je prenehala biti velevalst, pač pa se je Franciji in Angliji kot tretja evropska vesela pridružila Avstrija, ki je s španskimi obrobni deželami (Italija, Belgija) in pridobitvami v turskih vojnah ogromno povečala svoj obseg.

7. marca 1850. leta se je rodil v Hodoninu na Moravskem Tomaž G. Masaryk, češki državnik, filozof in sociolog, prvi izvoljeni predsednik českoslovaške republike. V mladosti kovaški vajenec je postal pomožni učitelj, nato profesor v Pragi. Leta 1880 je prestopil iz katoliške cerkve v protestantsko, nato pa postal prostozidar. Kot filozof je pozitivist v smislu Comtea in Spencera, tvorec tako imenovane realistične smeri. Masarykovo življenjsko delo je bila osvoboditev Čehoslovakov, med svetovno vojno je namreč preprčil antantne sile, posebno Ameriko, o neizogibnosti samostojne českoslovaške države na razvalinah avstro-ogrške monarhije.

7. marca 1891. leta je umrl na Dunaju Fran Miklošič, največji slovanski filolog. Njegova primerjalna gramatika je bila v svoji dobi monumentalno delo, ki pa ima še danes svojo ogromno vrednost. Miklošič je pokazal jezikoslovno zgradbo slovanskih jezikov v velikem obsegu, jo pojasnil in napravil pristopno vsemu svetu.

7. marca 1918. leta je bila sklenjena mirovna in prijateljska pogodba med »belo armado«: maršala Mannerheima in Nemci. Nemške čete so prišle nato pod generalom von Goltzom Finccem na pomoč in prisilile nato Ruse, da so z mirom v Dorpatu priznali neodvisnost Finske.

7. marca 1921. leta so zavezniške sile vkorakale v Frankfurt a. M., da si zagotovijo plačevanje vojne odškodnine.

7. marca 1936. leta so nemške čete zasedle demilitarizirano Porenje, versajska mirovna pogodba se je začela rušiti.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla g. Karolina Freyer. Pogreb rajne bo jutri ob 3 popoldne v Zal, kapelica sv. Petra. Naj počiva v miru!

† V Ponikvi je umrl g. Anton Štor, predsednik občine in posestnik. Pogreb bo danes ob pol 10 na farno pokopališče. Naj mu sveti večna luč!

† V Ljubljani je umrla gospa Helena Suer roj. Petrič. Pogreb rajne gospe bo jutri ob pol enajstih izpred hiše žalosti, Resljeva c. 15, k Sv. Križu. Blag ji spomin!

† V Ljubljani je umrl g. Gašček Anton, uradni državni železnice v pok. Pogreb pokojnika bo jutri ob pol treh v Zal, kapela sv. Jakoba. Naj mu sveti večna luč!

† V Ljubljani je umrla gospa Cecilija Klimanek, vdova po trgovcu. Pogreb nepozabne bo jutri ob štirih popoldne izpred hiše žalosti, Gledališka 16, na pokopališču k Sv. Križu. Naj v miru počiva.

Naročite »Slovenca« takoj!

»Pod svobodnim suncem«

V slikah!

Od nedelje, 9. t. m. dalje!

— Za letošnjo veliko noč bomo razveselili svoje prijatelje in znance s voščili na umetniških razglednicah, ki jih bo izdala Slovenska straža. S tem bomo hkrati podprli tudi narodnovzgojno in narodnoobrambno delo Slovenske straže.

— Dve novi knjigi za postni čas je izdala Družba sv. Mohorja: »Svetega Hieronima izbrana pisma«, I. del, poslovenil dr. Fr. Ka. Lukman, 312 strani. Broš. 56 din, vez. 72 din. »Pisma o trpljenju« spisal Vilko Fajdiga, strani 92. Broš. 20. vez. 30 din. Udje Družbe sv. Mohorja dobijo knjigi na 25% ceneje.

— Diplomirali v februarju 1941 in prejeli diplomu filozofske fakultete so ti-le kandidati in kandidatinje: Gavran Mijo fr. Ignacij (filozofska skupina), Gerk Stanislava (pedagoška skupina), Kranjc Antonija (romanska skupina), Malovrh Vincenc (geografska skupina), Pavlica Andrejina (germanska skupina), Putrih Ljud-

mila (pedagoška skupina), Rauber Franc (klasična skupina), Schaffer Mihael (izjemna skupina: a) nemški jezik s književnostjo, b) francoski jezik s književnostjo, c) latinski jezik in južnoslovanska književnost).

— Nesreča mladega družinskega očeta. Krojač Vid Škoda iz Kotoribe je prišel z vlakom v Soboto. Rad bi se zapeljal do Cankove in je kmalu našel pripravnega človeka, ki se mu je ponudil, da ga za 350 din nagrade pripelje s avtomobilom v zaželeni kraj. Čakati je moral dva dni v Soboti, da se je ponudila ugodna prilika, nato pa so ponoči krenili na pot. V avtu so bili še trije mlajši moški. Še preden so prišli do cilja, je mladega moža doletela nezgoda, ki je skoraj neizogibna na taki poti. Prepeljali so ga soboško bolnišnico, ker ima natrto kost v stegnu, ostali trije pa so brez poškodb.

— Cestna dela v Prekmurju. Letošnji proračun soboškega okr. cestnega odbora je zelo skrčen in je dosegel samo 914.000 din, čeprav bi morala biti za kritje najnujnejših potreb na razpolago najmanj 2 milj. din. Med cestnimi deli je predvidena samo gradnja novega mosta v Polani, ki bo stal 300.000 dinarjev. Nadaljevala se bodo tudi cestna dela v Saloveh in preložitvijo ceste in gradnjo novega mosta, za katerega je bil lani sestavljen proračun na 800.000 din. Zgrajenih bo še več propustov za vsoto 100.000 din; če bo kaj več kredita, pa pride v poštev gradnja mosta v Dolnji Slaveči.

— Avtobusni promet v Prekmurju stalno naraka, čeprav so pogoji za nadaljnji razvoj čedalje težji. V obratu sta dve prog, ki jih vzdržuje pošta direkcija, in sicer ena iz Dolnje Lendave čez Dobrovnik in Bogojno v Rogasceve, druga pa iz Gornje Lendave čez Črensovece v Doljo Lendavo. Obe prog se križata v Soboti. Žal je nemoteno obratovanje na obeh progah vedno ovirano: enkrat je vzrok omejitve porabe bencina, drugič pomanjkanje avtobusov, tretjič pa slabo stanje cest, tako da na nobeni prog zveza ne ostane vse leto v veljavi. Kljub temu pa avtobusni promet neazdržano narasta. Statistika navaja, da je bilo leta 1934 prevoženih 11.049 potnikov in je bilo 157.180 din dohodkov. Leta 1937 je število potnikov preseglo 20 tiso, dohodkov pa je bilo 272.000 din. V letu 1939 je bilo že 37.300 potnikov in 437.000 din dohodkov. V preteklem letu 1940 je število potnikov spet naraslo za okrog 9000 in je znašalo rekordno število 46.793, dohodki pa so se povzpeli za skoraj 100.000 din na 531.950 din. Po šestih letih imamo torej v Prekmurju štirikrat večji promet, ki bi pa prav gotovo dosegel še večje številke, če bi imeli na razpolago večje in boljše avtobuse in pa boljše ceste.

— Tragična nezgoda mlinarskega vajenca. V Gajševcih v ljutomerskem okraju je služil pri nekem tamšnjem mlinarju za vajenca 19-letni Jožef Spindler. Proti večeru je med delom po neoreči prišel s desnico med jermenje, ki mu je etrašno razmazarilo roko in mu jo zlomilo v zapestju, v podlaktu in v laktu. Nesrečnega fanta so pripeljali v soboško bolnišnico. Oblast se zanima za morebitne druge vzroke neoreče.

— Cigan zbežal s petstotakom. Trije židje so v Prekmurju prekorčili mejo in obljubili ciganu 200 din nagrade, če jih pripeljejo na varni poti v Soboto. Ko so okrog dveh jutraj na soboškem trgu hoteli poravnati račune, so izročili ciganu petstotak, naj ga gne menjati v nek lokal, v katerem so se opazili luč. Sami se niso upali, ker so se bali, da jih ne opazi stražnik. Cigan je vzel bankovec in zbežal po trgu, tuji pa za njim. Ko so ga dohiteli, so mu vzeli denar. Ker so takrat prišli mimo neki Sobočani, so vsi skupaj odšli, da izmenjajo bankovec. Cigan je dobil 200 din, ostalo pa so si potniki razdelili. Trdili so, da bi brez denarja ne mogli na vlak, ker so prinesli s seboj samo petstotak. Bili so zelo slabo oblečeni in so bili namenjeni v Zagreb.

— Protituberkulozni dispanser se zahvaljuje podjetju Premur iz Martinjaka za podporo 200 din jetičnim bolnikom.

Barve v gorah

je bil naslov predavanja, ki ga je predenočnim imel znani alpski strokovnjak g. Smolej z Jesenic v franciskanski dvorani v Ljubljani. V začetku predavanja je g. Smoleja predstavil občinstvu predsednik Alpinističnega kluba »Skala« prof. J. Ravnik kot strokovnjaka barvne fotografije. Nato je govoril g. Smolej, ki nam je razložil razvoj flore v naših gorah. A besede so bile samo slab prizvok prekrasnim slikam, ki so ves čas predavanja spremljale predavalčeve besede. Vsako prikazano sliko, vse delo g. Smoleja, smo spremljali z vzklitimi začudenja, saj si človek ne more misliti, da je mogoče s fotografijo tako živo zajeti prirodne krasote. Prav take so bile tudi predavalčeve besede, ki so bile polne pesniškega navdiha. Govorjene so bile zares iz srca za erce. Vsa flora naših gora, kakor: Golice, Črne prsti, Mangrta, Spika itd. se je kar živo razcvitala pred nami. V drugem delu predavanja smo slišali in videli prirodne krasote naših gora, kot vzhod sonca in zahod, nevihte, oblačno nebo, vse spet tako lepo podano s besedo in sliko, da je občinstvo, ki ga je bila dvorana do poslednjega kotička polna, vsa navdušeno spremljala besede in slike. Ob koncu tega prelepega predavanja smo bili vsi prežeti s krasoto naših gora. Zares smo hvaležni g. Smoleju za prelepi večer, in malo imamo predavanj, ki bi občinstvo tako navdušili, kot je bilo predavanje g. Smoleja. To je bilo zares nekaj posebnega, razumeno pa tudi, da je imel g. predavatelj premočnega truda, preden je »ustvaril« toliko lepih slik. Bodi mu v zadoščenje vsaj to, da smo mu vsi poslušalci in poslušalke iz erca hvaležni. Upamo, da g. Smolej še pride v Ljubljano in nam še nudi kaj tako lepih večerov.

Smrtna nesreča v Dubrovniku

Pri Sv. Jakovu v bližini Dubrovnika sta trčila skupaj dva osebna avtomobila. Pri tem je izgubil življenje upokojeni poštni ravnatelj

Velika sleparija z živili v Osijeku

Organi tržnega nadzorstva v Osijeku so te dni izpeljali obsežno kontrolo življenjskih potrebščin. Pregledali so mleko, ki ga dovažajo v mesto, prav tako pa so preiskali trgovine, kakor tudi trge in prekupce, ki dovažajo živila iz okolice v mesto. Pri preiskavah, izvršenih v trgovinah, so ugotovili, da imajo trgovine ponarejen cimet, poper, kakao, kavo in še drugo kolonialno blago. Pri dveh trgovcih so našli poper, ki je bil ponarejen s pomočjo tako imenovanega surgata »sipe«. Drobno zmelata paprika je bila večkrat ponarejena tako, da so ji dodali do 50% moke. Kakau pa je bil

primečan škrob. Naprodaj pripeljano mleko je bilo deloma posneto, deloma pa so mu dolili vode. V nekaterih primerih je znašal dodatek vode mleku 8—37%. Posneto mleko pa je bilo 15—80% manj vredno. Vsega skupaj so organi ovdadili 18 oseb, ki bodo tudi primerno kaznovane. Dotičnik, ki je prodajal do 80% posneto mleko, bo dobil denarno kazen v višini 10.000 din. Morda bi bilo tudi kje drugje dobro, napraviti sične preglede o kemični sestavi kolonialnega blaga in o kakovosti mešane robe, ki se prodaja pod imenom mleko.

Režija KERTEZ.

Warner Bros. film v naravnih barvah

Na zapoved kraljice

Tragična ljubezen angleške kraljice Elizabete do grofa Essex

ERROL FLYNN
BETTE DAVIS

Premiera danes
v KINO MATICI

Warner Bros.

v Ercegovem Milan Musič. Njegov avto je bil od udarca dobesedno zdrobljen. Zanimivo je to, da od drugega avtomobila, v katerem se je vozilo pet potnikov, ni bil nihče niti ranjen, dasi je tudi ta avtomobil pretrpel težko škodo.

Dr. Maček in nemški poslanik na kmečkem vozu

Te dni je obiskal nemški poslanik na našem dvoru, gosp. von Heeren, podpredsednika naše vlade, dr. Vlad. Mačka, na njegovem posestvu v Kupincu blizu Zagreba. Posestvo si je nemški poslanik ogledal na kmečkem vozu, ki ga je vodil sam dr. Maček. Voz je bil kar preprosto improviziran. Gostje so sedeli na lesenih deskah, pod nogami pa so imeli naloženo seno.

Parnik potopil motorno ladjo

Prednoči je v makarskem pristanišču parnik »Crikvenica«, ko je zapuščal pristanišče, udaril v motorno ribiško ladjo, ki je last Kleme Nola iz Podgore. Ribiška motorna ladja je prevažala ribe iz Podgore v Makarsko. Da jih tam naloži na parnik. Parnik je na dvojce prekal motorno ladjo, ki je takoj nato utonila.

Staro cerkev so izkopali

V Trogiru pri Splitu so kmetje pri kopanju vinograda našli ruševine stare cerkvice. Na izkopanem vinogradu se lepo vidi množica razlijanega kamna, ki je služil cerkvi za pločnik. Našli so tudi ostanke oken, stebre, cerkvene ograje itd. Na enem izmed stebrov so našli tudi rimski napis. Prav tako so našli rimski relief s štirimi podobami. Najbrž gre za cerkev sv. Lovrenca, ki je bila zgrajena v osmem ali devetem stoletju.

Še nekaj o »Durmitorju«

Dubrovačka plovdba je dobila pred dvema dneva obvestilo iz Londona, da se v somalskem pristanišču Kismaju, ki so ga nedavno Angleži osvojili, nahaja nepoškodovan dubrovniški parnik »Durmitor«. Tako je sedaj končno vendarle popolnoma pojasnjena usoda parnika in njegove posadke.

Tihotapstvo cvete na obali

Okrog Šibenika se vedno bolj razvija tihotapstvo. Najprej so tihotapili žito in moko, zdaj pa tihotapijo spet meso, mast ter druga živila. Zanimivo je tudi to, da se z druge strani tihotapijo večje količine popra in drugih predmetov, katerih izvoz je v rednem stanu tam zabranjen.

Javorje pri Črni

Obdobjanj je bilo 15 revežev v Javorju s blagom in živili, za kar se iskreno zahvaljujemo. Izvršilo se je to elasti v času, ko je bila pomoč najbolj potrebna in dobrodošla. Zerjav je pokazal že mnogokrat veliko srčnosti za reveže in uboge otroke, kar je posebno hvale vredno ter se veskransko udeležuje v karitativnem oziru.

Trbovlja

Oseba vest. Prestavljen je g. Kaplan Franc Kač k Sv. Magdaleni v Mariboru. Na njegov mesto je prišel g. Avgustin Stancer iz Sv. Petra pod Sv. Gorami.

Predraga elektrika. Z novim letom se je zvišala državna trošarina na električni tok, ki se rabi za razsvetljavo. Vodstvo naše Združenje elektrarne pa je povikalo tudi za 50 par cenov za motorni tok, dasi država tu ni zvišala trošarine. Tako velja sedaj električni tok za motorje, ki delajo le čez dan, 2,50 din za kv. V Ljubljani pa ne stane niti en dinar, ker ima elektrarna od tega korist, če se porabi čez dan tok za motorje v obratne in industrijske svrhe, občina pa, če se povzdičuje in napreduje obrt. To je mogoče v Ljubljani, kjer velja elektrika za motorje samo 90 par, pri nas pa 2,50 din, zato se ne more razvijati obrt, dasi bi mizarji, žagarji in mlinarji radi uporabljali električno moč, a jim pride predraga. Čudno je, da pri elektrarni v glavnem odločujejo obrtni krogi, a s predrago elektriko ovirajo napredek svojega stanu!

Občni zbor Legije koroskih borcev. V istih prostorih, v gostilni Volker v Trbovljah, kjer je bila pred 7 leti ustanovljena Legija koroskih borcev, so se zbrali v soboto, dne 1. marca zvečer številni člani te močne patriotske organizacije k letnemu občnemu zboru. Vodstvo je letos povabilo poleg članov tudi vse tukajšnje tovaršne bojevnike organizacije, ki so poslane na občni zbor LKB močna zastopstva. Ob otvoritvi je občni zbor s spontanimi patriotskimi vzkliki pozdravil najvišjega komandanta naše hbrabe oborožene sile Nj. Vel. kralja Petra, nato je počastil spomin tovaršev Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki so dali svoja življenja za osvoboditev severnih krajev Jugoslavije. Po volitvah, kjer je bil izvoljen po večini prejšnji odbor, je bil stavljen samostojen predlog za glavno skupščino. Smisel tega predloga je, da bi se s ozirom na današnje rečne čase, ko mora biti ves narod složen in enoten, združile vse bojevnike organizacije v državi v enotno zvezo, da bi se tako manifestirala enotnost in sloga našega naroda. Predlog je bil od zboru soglasno odobren, s enakim navdušenjem pa so ga sprejeli tudi navzoči zastopniki bojevnih organizacij, ki bodo o tem poročali še svojim osrednjim odborom.

Ptuj

Klub slovenskih akademikov v Ptuj prireja razstavo slovenske moderne likovne umetnosti v delovnem okviru KSA v Ptuj — v Narodnem domu od 9. do 25. marca. Razstavljali bodo člani kluba Neodvisnih, Trojice prof. Jirak Karel in prof.

Ljubljana, 7. marca

Gledališče

Drama. Petek, 7. marca zaprto. Sobota, 8. marca: Sesto nadstropje. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Nedelja, 9. marca ob 15: Princeska in pastirček. Mladinska predstava. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol. — Ob 20: Othello. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera. Petek, 7. marca: Plesni večer Tadjane Farčičeve. Izven. Sobota, 8. marca: Ples v maskah. Izven. Gostovanje tenorista mariborskega gledališča Anatola Manoševskega. Nedelja, 9. marca ob pol 17: Koncert v proslavo 25 letnice ustanovitve Prve dobrovoljske divizije v Rusiji. Izven. — Ob 20: Carmen. Izven. Gostovanje altistke Elze Karlovice in sopranistke Manje Mlejnik-Sibinovičeve.

Zadnjič v tekoči sezoni bodo uprizorili v nedeljo popoldne mladinsko igro Pavla Golie »Princeska in pastirček« z Levjarjevo in Simičevo v naslovnih vlogah. Predstava je namenjena pred vsem šolski mladini iz Ljubljane in okolice, zato veljajo globoko znižane cene od 14 din navzdol. Zabavni veterani, gozdno živali, smešna guvernanata, veseli kuharček ter razne druge šegave osebe, razveseljujejo in poučujejo z igro, petjem in plesom. Vstopnice si zagotovite v predprodaji v Operi!

Radio Ljubljana

Petek, 7. marca: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvočkov (plošče) do 7.45 — 11 Solska ura: Robinson Cruzos nekdanj in njegov otok sedaj (g. Viktor Pirnat) — 12 Naših pesmic vrsta cela, poslušalce bo razvela (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Jugoslovanski nacionalni spored (Rad. orkester) — 14 Poročila, objave — 14.10 Tujkoprometna poročila: Pohorje ob koncu zime — 17.30 Šrnel »Skrijanček« — 18.10 Ženska ura: Delavna žena in knjiga (pred. A. Vode) — 18.30 Plošče — 18.40 Francoščina (g. dr. Stanek Leben) — 19 Napovedi, poročila — 19.25 Sreški prekop (g. dr. Valter Bohinec) — 19.40 Plošče — 19.50 Izseljenska poročila — 20 Koncert. Sodeluje gđ. Ksenija Kušej in Radijski orkester — 21.30 Mandoline in balalajke (plošče) — 22 Napovedi, poročila.

Drugi programi

Petek, 7. marca: Belgrad: 20.10 Čelo — Zagreb: 21 Pisan epored — Bratislava: 21.20 Dvofakov tercet — Praga: 20.25 Jirakov kvartet — Sofija: 20 Simf koncert — Beromünster: 21.10 Vojaške pesmi — Budimpešta: 22 Plesna gl — Sottens: 21.05 Pevski koncert — Švedske postaje: 20.30 Wagnerjeva opera »Tristan in Izolda«.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF (16.69 m): 0.30 Poročila v slovenščini za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Predavanja

Salezijanska prosveta vabi danes ob 20 v Mladinski dom na zanimivo predavanje »Ureditv domatih vrtov«. Predava ban. kmet, insp. g. Kafol. Za člane obvezno. Nečlani dobrodošli!

Sestanki

Društvo združenih zasebnih in trgovskih nametencev Slovenije, podružnica v Ljubljani, vljudo vabi svoje člane in članice na svoj redni občni zbor, ki bo v petek, dne 7. t. m. ob pol 8 zvečer v Rokodelskem domu, Komenskega ulica.

Občni zbor društva Jegličev akademski dom se bo vršil v petek 14. marca ob pol osmi uri zvečer v govorilnici Jegličevega doma na Novem trgu št. 4. z običajnim dnevnim redom. — Odbor.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjiti trg 5; mr. Kural, Gosposvetska cesta 10; Bohinc ded., Rimska cesta 31.

Jakob Karel. Ker je to edina prilika, ko umetniška dela pridejo tudi izven Ljubljane, opozarjamo na to razstavo. Otvoritev bo v nedeljo, 9. t. m. ob 11 v Narodnem domu. O razstavi bomo še podrobneje poročali.

Leskovec pri Krškem

2. marca je bil pri nas dan zborovanj in narčtov za obnovu in nadaljnje gospodarstvo. Sklicale se je ustanovni občni zbor vinarske podružnice za okoliš občine Leskovec pri Krškem. Povabilu se je odzval tudi g. Zorič, ekonom iz Krškega. V odbor so bili izvoljeni gg.: predsednik Franc Stare, tuk. župan, podpredsednik Svetec Pavel, tajnik učitelj Riko Lahajner, blagajnik Albin Lavrinšek blagajnik. Novemu odboru želimo veliko uspeha. — Nadalje je bil 1. občni zbor Sadjarškega društva, ki je v enem letu že pridobil lepo vsoto, žal pa ni uresničen načrt moderne sušilnice. Člani so zaupali mesto predsednika g. županu Fr. Starcu. Zeleti je, da se ne zahti v dnevu navdušenja tudi izpolnijo v podvig gospodarstva v našem okolišu. — Načelstvo Zivnorejske zadruge je odločilo, da se vrši letni zbor 25. marca; na to se člani že sedaj opozarjajo.

»Gospodična, če me ne uslišite, bom pamet izgubila«

»Bog varuj, da bi se to zgodilo, saj se majhne stvari prav težko spet najdejo!«

LJUBLJANA

Stanovanjske odpovedi - odraz sedanjih dni

Na okrajno sodišče prihajajo dnevno hišni gospodarji, najemniki in podnajemniki in prosijo za razna pojasnila glede sodnih odpovedi stanovanj in raznih lokalov. Mnogi gospodarji si še do danes niso na jasnem, da-li imajo ali nimajo pravice povzicati najemnino za stanovanja ali lokale. Nimajo! Od 1. septembra 1939 ne smejo gospodarji zviševati najemnin, le v primerih, ko lahko dokažejo, da so investirali gotove vloge za izboljšanje stanovanja in v hiši napravili razne moderno-higijenske in druge adaptacije. V takih primerih so gospodarji opravičeni in upravičeni zahtevati razmeroma primerno zvišanje najemnine.

Zadnji čas se prav množe sodno stanovanjske odpovedi podnajemnikom, ki stanujejo pri raznih najemnikih in uporabljajo zase kako sobo. Sedaj je vprašanje, ali so podnajemniki deležni stanovanjske zaštite, Nazori pravnikov so deljeni. Nekateri ne priznavajo podnajemnikom nikake pravice do zaštite, drugi zagovarjajo prav nasprotno stališče. Ni pa še načelne sodbe vrhovnega sodišča, ki bi poškodovali stanovanjske pravice podnajemnikov. Odnosno višjih sodnih inštanca, kajti podnajemniki ne zmorejo toliko stroškov, da bi lahko vodili zadne procese.

Križi in težave so s plačovanjem najemnin. Gospodarji v svojih odpovedih prav pogosto navajajo za razlog — neplačevanje najemnine, da so najemniki dolžni najemnino po več mesecev. Mnogi najemniki so tudi zelo zvitni in sitni ter

vedijo z gospodarji pravde, pri katerih občutijo izgubo le slednji. Na drugi strani so pa tudi taki gospodarji, ki hočejo biti nekaki diktatorji nad najemniki in jim skušajo omejevali celo osebno svobodo, zahtevajo, da morajo biti točno ob določen uri doma v svojem stanovanju. Mnogo stanovanjskih odpovedi pa zgovorno in kratko govori, kakšne socialne in moralno neznosne prilike vladajo po gotovih stanovanjih, kjer je doma bolezen, pomanjkanje, vlaga in prepri.

Drugeče je bilo do 6. t. m. letos podanih na okrajnem sodišču 215 stanovanjskih odpovedi, lani pa 217. Ob istem času predlanskim, ko niso bile splošne razmere tako razburkane in viharne, pa je bilo samo 137 odpovedi.

Zakon štiti tudi najemnike, ki so bili pozvani na orožne vaje. Mnogi gospodarji ne upoštevajo določb zaštite in zahtevajo izpraznitve stanovanj od najemnikov, ki so na orožni vaji ali pa so se šele vrnili od vojakov. Še 30 dni po orožni vaji je najemnik zaščiten! Drastična je zadeva nekega delavca. Vrnil se je od vojakov. Gospodar je pohitel na sodišče in zahteval sodno intervencijo, da izvršilni organi izpraznijo delavčovo stanovanje. Sodišče je to zahtevo gospodarjevo odklonilo, ker se je na mestnem magistratu informiralo, da ni še potekel 30-dnevni rok, odkar se je delavec vrnil domov. Na obeh straneh je pač na mestu primerna strpljivost, uvidenost hudih časov in zaupanje drug do drugega.

1. Prošnja. Vsa strta od neizmerne žalosti, po nižno prosim usmiljena srca za kakršenkoli dar. Danes, 6. marca, mi je umrl v bolnišnici dobi mož Alojzij Jager, krojaški mojster. Zapustil nas je sirote poleg mene še dva nepreskrbljena otroka v starosti 3 in 6 let. Podpore nimam nobene, ker je pravkar vložena prošnja za domovinsko pravico v Ljubljani. Stanujem: Hrenova 17, pritišče. — Jager Antonija.

1. Mesečna rekolekcija ljubljanskih gg. duhovnikov bo v Domu duhovnih vaj na prvi petek, 7. marca. Začetek ob 5 popoldne. Zbirališče v hišni kapelici Vsi ljubljanski gg. duhovniki v ljudno vabljeni. — Vodstvo.

1. Opozorjamo na koncert Orkestralnega društva Glasbene Matice pod vodstvom dirigenta Škerjanc v ponedeljek zvečer v Filharmoniji. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

1. Razstava slik inž. arh. M. Švigelja. V »Salonu Kosc«, v prehodu nebotičnika, razstavlja novejša svoja dela inž. arh. Mitja Švigelj. V svojih delih obravnava našo krajino: »Bled v jeseni« — št. 1, »Sava pri Gameljnih« — št. 2, »Bohinjsko popoldne« — št. 5 itd. in dvoje športnih motivov: »Tekma« — št. 7 in »Sabljač« — št. 8. Dela bodo izveščena do 18. t. m. Ogled istih cenjenemu občinstvu priporočamo.

Kino Kodeljevo - Tel. 41-64
Danes in jutri ob 20

Erol Flynn v monumentalnem barvnem filmu »NASTALO JE NOVO CARSTVO«

Robin Hood 19. stoletja...
Prekrasna epopeja svobode in junaštva.
»Neznani otok« Magde Evans, John Boles

1. Velika tatvina pred blagajno. V sredo dopoldne je prišel v blagajno Mestne hranilnice volonter Branko Žužek ter je dvignil za firmo A. Smrkolj 65.282. Na dosele še nepojasnjen način mu je prevejal žepar odnesel ves denar. Vsega skupaj je bilo 51 tisočakov, ostanek pa je bil v manjših bankovcih. Policija preiskuje vso zadevo.

1. Tretja skupina tržnice pokrita. Zadnje lepe dneve je gradbeno podjetje M. Curk, ki gradi tržnico ob Ljubljani, izkoristilo in prekrilo že tretjo skupino tržnice s prav učinkovitimi in svojevratnimi betonskimi strešniki. Tudi druga gradbena dela medtem lepo napredujejo in ne da bi kdo opazil, so začeli že graditi tudi stropne tržnim lokalom samim. Prekrite tržnice namreč nimajo še stropov.

V prvi skupini tržnic ob Kresiji pa so sedaj začeli graditi v tržnicah prav zanimive in svojstvene križne oboke iz opeke. Ti križni oboki bodo nadomeščali običajne železobetonske stropne. Notranjost tržnic bo zaradi tega še precej bolj živahna in lična in se bo tudi mnogo bolj umela z zunanostjo. Zanimivo je, da graditve teh križnih obokov brez celotnega lesenega opaža, ki bi podpiral obok med graditvijo, nihče ni več znal. Ta način graditve v sedanjem času, ko si vse pomaga pri večjih razpetinah z železobetonskimi stropovi, je namreč zapadel že v popolno pozabo in so graditelji morali vzeti na pomoč strokovno literaturo. Najbolj zanimivo pri tej pa je dejstvo, da so križni oboki cenejši, kakor pa bi bili navadni železobetonski stropovi.

1. Nesreča. Danes popoldne se je hudo ponesrečila na križišču Masarykove in Miklošičeve ceste 30 letna Ivanka Trobec, kuharica iz Trbovelj. Ivanka je šla na štajerski vlak. Ko je hitela čez cesto proti kolodvoru, je privozil tramvaj in jo butnil na tla. Ivanka je dobila hude notranje poškodbe in namesto domov, so jo reševalci prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

1. Še ena. Stružnica je prišla 21 letnega ključavničarja Franca Rusa na Vodovodni cesti in mu zmečkala prste na levi roki. Rusa so reševalci prepeljali v bolnišnico.

1. Tatovi masti prijeti. V zadnjih tednih so se ponavljali vjomi v kletne prostore raznih strank po Ljubljani. Vjomi so bili izpeljani sistematično in videti je bilo, da je na delu skupina, ki se je specializirala na krajo masti in olja. V razmeroma kratkem razdobju je uprava ljubljanske policije dobila sedem prav podobnih prijav. Povsod so bilo vlomljeno v shrambe ali kleti, tatovi pa so povsod odnesli tudi najbolj draga živila iz shramb. Več tednov težkega in naporenega poizvedovanja so morali vzeti nase organi ljubljanske policije, da so razkrili vlomilce. Toda uspeh je bil še mnogo lepši, kakor so mogli pričakovati. Policija je prišla 2 brezposelna delavca in neko žensko, ki je obema pri njihovih podvigih pridno pomagala. Preiskava in zaslišanja so sedaj v glavnem zaključena in vlomilci so priznali, da so vlomili v shrambo dr. Matka v Gledališki ulici, dalje v shrambo trgovca Nikelschlederja na Bleiweisovi cesti, v shrambo Janka Smolčiča v Dalmatinski cesti, so obiskali trgovca Maksa Hrovatoviča na Bleiweisovi cesti, prav tako pa tudi shrambo Maniel Sabine na Celovski cesti. Čedna trojica je nakradeno mast in olje prodajala po gostilnah in pa tudi zasebnikom. Robo so pncujali seveda po zelo nizkih cenah. Zato so se še vedno dobili lahkomišelnici in dobičaželjni kupci, ki bodo sedaj ob denar in blago. Poleg tega pa se bodo morali zagovarjati še pred sodiščem zaradi nakupa živil sumljivega izvora pod dnevno ceno. Policija

namreč ni zaprla le vseh treh, ampak je tudi veliko večino nakradenega blaga našla in zaplenila pri kupcih. Tako je n. pr. vsega skupaj rešila nad 100 kg masti, ki so jo te dni še v originalnih posodah, v katerih je bila ukradena, odnašali pravi lastniki nazaj v svoje shrambe. Vsa trojica bo seveda prišla pred sodišče, Ljubljana pa bo prav gotovo za delj časa imela mir pred temi specialisti za shrambo.

1. Umora osumljeni Podpečan Henrik prijet. Takoj po prazniku sv. Treh kraljev so odkrili v Trnovem grd zločin. V majhni baraki na šolskem vrtu mestne vrtnarije so našli priletno slukinjo Marijo Podpečan mrtvo v njeni sobici. Preiskava je ugotovila, da je bila starka zadavljena, potem ko jo je morilec najbrž z udarci po glavi pobil na tla. Po daljši in vestni preiskavi ljubljanske

MARIBOR

Zanimivo vojaško gledališče

Poročali smo že, da se vršijo v mariborski garniziji posebne vojaške predstave. Ta vojaški diletantski oder je bil osnovan na iniciativno poveljnika 45. polka, polkovnika g. Božoviča. Kulturno delo med vojakov vodi major g. Kovačević, tehnično delo pri predstavah pa imata v svojih rokah podporočnika gg. Svetomir Savič in Stevan Krivokapič. Zadnja vojaška predstava je bila v sredo v vojašnici 45. polka. Zal je prostor premajhen, da bi lahko prisostvovalo večje število gledalcev. Zaradi tega so v toku stremjenja, da bi se za te predstave našla kakšna večja dvorana v mestu. Spored zadnjega nastopa je bil silno zanimiv in pester: recitacije, deklamacije, pevski zbor vojakov, guslar in končno sijajna komedija »Jazbec pred sodiščem«, potem še dve enodejanki, ena Nušičeva, druga izpod peresa majorja g. Kovačevića, harmonika — vse to se je vrstilo postro prepleteno, sedaj polno narodnega zanosa, pa spet humorja; pokazalo pa je, da se vrši v naši hrabri vojski poleg vojaškega tudi veliko kulturno delo. Nastopali so v vseh teh prizorih in nastopih sami aktivni vojaki ter se izkazali kot dovršeni igralci, recitatorji, pevci itd. Takšna prizadevanja, ki so za Maribor tembolj fastna, ker je bilo tukaj osnovano prvo izrečno »vojaško gledališče, zaslužijo vso pozornost naše javnosti.

m Zanimiva razprava je bila večeraj dopoldne pred okroglim sodiščem. Zagovarjal se je 43 letni hlapec Anton Sirec, ki je služil pri trgovcu Lamprehtu v Rušah. Obtožen je bil zaradi številnih tatvin, ki jih je izvršil na škodo svojega gospodarja v teku dveh let. Pri razpravi je njegov gospodar izpovedal, da je opazil tatvinsko nagnjenost svojega hlapca že v začetku, vendar ga ni prijavil, ker je imel jako hudega konja, s katerim je lahko samo Sirec ravnal, nihče drugi pa si ni upal blizu živati. Šele ko so tatvine dosegle vrednost okrog 10.000 din, se je gospodar razjezil ter je hlapca izročil orožnikom. Sirec je bil obsodjen na 6 mesecev zapor.

m Vse članice DK in kat. nameštence vjudno vabimo na zborovanje KA., ki se vrši v ponedeljek, 10. marca, ob pol 8 zvečer v Domu, Slomškova trg 12. — ZKN, odsek Maribor.

m Nevarno obezpečevanje. V bolnišnico se je moral zateči 18 letni Ivan Knupeš, ki je pri obezpečevanju z višinskim soncem zadobil hude opekline.

m Pri čiščenju drevja se je ubil. V Pavlovcih je čistil 73 letni Jakob Javšovec drevje pri posestniku Maksu Majenu. Ko je žagal suhe veje na črešnji, je omahnil ter padel na tla s tako silo, da je obležal pri priči mrtve.

m Finžgarjeva proslava v gledališču. V soboto zvečer bo Narodno gledališče v Mariboru proslavilo 70 letnico slovenskega pisatelja Fr. S. Finžgarja. Vprizorila se bo Finžgarjeva najboljša drama »Razvalina življenja«.

m Iz društva mariborskih upokojencev. Redni občni zbor bo v nedeljo, dne 9. marca 1941, ob 9 v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru. Vabljeni vsi družveni člani Odbor.

m Postne pridige v stolnici ob petkih. Danes, 7. marca, zvečer ob pol 20 bo prva postna pridiga v stolnici. Pred pridigo bo križev pot z ljudskim petjem. Začetek en četrti čez 19. uro. Točno ob pol 20 pridiga. Za zaključek litanije, molitev za mir in blagoslov. Občinstvo se naproša naj poslušalec in govornika ne moti s prepoznam prihajanjem.

m Rekrutni spisek v Maribor pristojnih mladencev rojstnega letnika 1921 je na vpogled družinskih poizvedavcev v sobi 3 mestnega vojaškega urada na Slomškovem trgu šte. 11 vsak dan med uradnimi urami od 15. do 31. marca. V tem času imajo družinski poglavarji pravico pregledati vpisano družniško stanje nabornika in postaviti eventualne predloge za popravek vpisanih podatkov, ako to z dokaznimi listinami podkrepijo. Po 31. marcu se vpogled v rekrutni spisek ne bo več dovoljeval.

m Poročili so se v Mariboru: Verhnyak Karel, trgovski potnik, in Farič Hedvika; Dolamič Franc, želar, sin, in Stajniko Terezija; Kozel Jakob, mizar, in Rec Magdalena; Savernik Leopold, delavec, in Reisman Alojzija; Pak Jakob, tov. livar, in

Velika zanimivost! Zato ne odlašajte!

Radi F. S. Finžgarjevega romana

„Pod svobodnim soncem“

v slikah

naročite „SLOVENCA“ tako!!

(IZREZITE IN POSLJITE)

Naročilnica

Podpisani naročam »Slovenca« za
1 mesec — za 2 meseca — za 3 mesece — za pol leta — za celo leto —
za 8 dni na ogled.
(Cesar ne želite črtajte.)

Ime in priimek _____

Kraj _____ hiš. št. _____

pošta _____

Lastnoročni podpis.

P. n.

Znamka
za
1 din

Uprava „Slovenca“

Ljubljana
Kopitarjeva 6

policije, ki je prinesla tudi jasne sledove, je bilo ugotovljeno, da je bil najbrž storilec nečak umorjene Podpečan Henrik, ki je prav pred prazniki sv. Treh kraljev večkrat prihajal k ženi na obisk in jo tudi najbrž prosil za denarno podporo. Potem, ko je bil zločin odkrit, Podpečana Henrika ni bilo mogoče najti. Ljubljanska policija je izdala za njim tirnico, prav tako pa ga je iskala vojaška oblast. Skoraj dva meseca sta minila, preden so orožniki, opozorjeni po tirnici ljubljanske policije odkrili Podpečana Henrika v Veliki Gorici v Podravini. Aretirali so ga in ga poslali v Zagreb, kjer je bila sedaj uvedena proti njemu preiskava zaradi roparskega umora. Ljubljanska policija je dobila obvestilo o tem predvečerašnjim. Prav verjetno je, da bo čez nekaj časa Podpečan prepeljan v Ljubljano.

na pridelava nekaterih vrtnih in poljskih pridelkov. Ker bo uvoz semen vedno težji, bi bilo nujno, da bi se merodajni činitelji zanimali za pridelovanje semen doma.

m Dela za mariborski spomenik lepo napredujejo. Odbor za postavitev spomenika je dobil iz Belgrade sporočilo, da bo odliv bronaste lika jezdeca in konja končan sredi meseca marca. Podstavek pa se dela v Lenarčičevih granitolomih v Ribnici na Pohorju, kjer ga klešejo kamnoseki kakor na licu mesta iz granita, tako da bo prevoz lažji.

m Uspel koncert Glasbene Matice. Pevski zbor Glasbene Matice je priredil v sredo zvečer v unionski dvorani koncert jugoslovanskih psmi. Zbor je vodil pevovodja g. Pertol. Program so Matičarji izvajali z veliko eksaktnostjo in je bilo podajanje vseh točk na veliki umetniški ravni. V prvem slovenskem delu so vžgali zlasti s Pahorjevo skladbo, v hrvatskem delu je dosegla največji uspeh Papandopulova skladba »Skoči kolo«, katero so morali ponavljati, v srbskem delu je bil najbolje sprejet Mokranjac, v bolgarskem pa skladbe Hristova. Obisk je bil izredno dober ter se je to pot zelo izkazala izborno organizacija koncerta. S tem programom bo šla Glasbena Matica na gostovanja po raznih krajih na Slovenskem.

Gledališče

Petek, 7. marca: zaprto.
Sobota, 8. marca, ob 20: »Razvalina življenja«. Premiera. Finžgarjeva proslava.

Nedelja, 9. marca, ob 15: »Carilina Amazonka«. Ob 20: »Jazbec pred sodnijo«, »Muhac«, »Analabete«. Gostovanje Klajičeve družine.

CELJE

Pred ustanovitvijo Delavske kuhinje

Pred kratkim smo poudarili važnost ustanovitve Delavske kuhinje v Gaberjih in približi pomen te ustanove za delavstvo, ki naj bi v tej kuhinji prejemale dnevno ceneno hrano. Sedaj smo zvedeli, da je Delavska zbornica, ekspozitura v Celju, že pokrenila to akcijo, tako da je upati, da bomo v Gaberjih v kratkem dobili delavsko kuhinjo.

Poleg tega bi bila v Gaberjih nujno potrebna tudi mladinska kuhinja, kajti otroci številnih delavskih družin ostajajo mnogokrat brez tople redne hrane, kar je iz zdravstvenih razlogov za že itak slabotno delavsko mladino usodno, ko prosjačijo za svojo lačen želodec za kosček kruha in morda malo čiste juhe po celjskih privatnih hišah, gostilnah ter socialnih kuhinjah. V Sal. mladinski dom prihaja dnevno mnogo take mladine, ki se zbira v igralnicah, toplih in zračnih prostorih v

tem domu. Toda mladina potrebuje hrane. Ker je v letošnjem letu predvidena razširitev Mladinskega doma in bo mladina dobila zopet nove lepe prostore — učilnice, predavalnice, igralnice — pa tudi kuhinjo in obednico, bi bilo umestno, da bi se ravno v Sal. mlad. domu ustanovila tudi mladinska kuhinja za revne otroke delavskih družin, katerih očetje in matere delajo v tovarnah in ne morejo posvečati svojim otrokom potrebne pažnje in skrbi. V tej mladinski kuhinji, ki jo naj bi podprla občina, Delavska zbornica in tudi druge organizacije, naj bi prejimali revni otroci za enkrat vsaj malico, po možnosti pa tudi toplo hrano. Tu bi se lahko hodila mladina tudi učiti. Prepričani smo, da bo tudi celjska mestna občina podprla to akcijo in bo socialni oddelek posvetil temu vprašanju vso pozornost.

Gostovanje belgrajskega Narodnega gledališča

V torek, 11. marca, gostuje v Celju srbsko Narodno gledališče iz Belgrade, ki je na turneji po Jugoslaviji imelo velik uspeh, tako tudi v ljubljanskem narodnem gledališču, in priredi večer dveh velikih srbskih književnikov, ki sta enako ljubila Slovence in Srbe. Spored umetniško zabavo: Jazbec pred sodiščem, komedija v dveh dejanjih, spisal Peter Kotič; Muha — komedija v enem dejanju, spisal Branislav Nušič; Analabete — komedija v enem dejanju, spisal Branislav Nušič. Sodelujejo odlični igralci, o katerih je časopisje obirno poročalo. Skupina šteje 10 članov. V glavnih vlogah Korperič, Janković, Klaič, Bulić, Kolaš in drugi. Za to predstavo si je treba preiskrbeti vstopnice pravočasno v knjižarni Slomškove tiskovne zadruge.

m Iz Prehranjevalnega urada. Občinstvo prosimo, da se zgleda v tukajšnjem Prehranjevalnem uradu do 10. marca, da popravi vse morebitne napake, katere je naredilo pri izpolnitvi vprašalnih pol in prijav za izdajo krušnih nakaznic. Na poznejše reklamacije se ne bo oziralo.

m Operni in koncertni pevec g. Lukman priredi jutri, v soboto ob 8 zvečer, v Mestnem gledališču koncert narodnih in umetnih psmi. Na večeru nastopi tudi ga. Zora Jugova z recitacijami, na klavirju pa bo spremljala gosp. Lukmana gđ. Oražem.

m Šahovski turnir za prvenstvo Celja. V petek, 14. marca, se bo začel šahovski turnir za prvenstvo Celja, katerega skupno organizirata Celjski in Gaberski šahovski klub. Zmagovalec dobi naslov prvaka Celja za l. 1941. Turnirja se bo lahko udeležilo 14 igralcev. Razen članov kluba imajo pravico udeležbe tudi igralci nečlani. Rok prijave je najkasneje do srede, 12. marca. Prijave je oddati v turnirski knjižni CSK. Prijavnina znaša 25 din. Prvih 7 igralcev prejme nagrado. Podroben razpis turnirja bo objavljen v dnevnem časopisu.

m Ljudsko vsenčilišče priredi v ponedeljek ob 8 zvečer v risalnici meščanske šole v Celju zelo zanimivo predavanje o umetnosti Savinjske doline. Predaval bo univ. prof. g. dr. Mesensel.

m Letni občni zbor celjske gasilske župe bo v nedeljo dopoldne v celjskem Narodnem domu. Občni zbor bo vodil g. Gologranc Konrad.

m Izpred okroglnega sodišča. Pred senatom okroglnega sodišča sta bila večeraj dopoldne obsodjena po čl. 4. zakona o zaščiti države brata 24 letni posestnikov sin Ivan Dedič in 22 letni brat Jože. Prvi je bil obsodjen na 4 mesece, drugi pa na 8 mesecev zapor, ker je sodišče moralo upoštevati pri sodbi tudi njegove tatvine, ki jih je izvršil.

m Občni zbor okrajne MJRZ bo v nedeljo ob 2 popoldne v mali dvorani Ljudske posojilnice. Dopoldne je tečaj, na katerega vabimo vso našo mladino.

m Tržne cene v Celju. Volovsko meso kg od 16 do 18 din, teletina 18 din, svinjina 26 din, slanina, domača, brez kože 29 din, suha slanina 36 do 40 din za 1 kg, piščanci večji od 20 do 25 din, kokoši 30—40 din, liter mleka 3 din, liter kisle smetane 16 din, surovo maslo 48 din, čajno maslo 50—64 din za 1 kg, jajca po 1.25 din, jabolka 10—12 din kg, kvadratni meter drv, žaganih, 163 dinarjev, cent sena 115 din, slame 65 din, kislega sena 90 din, endivija 12 din kg, krožnik regrata 2.50 din, radič 24 din kg, krožnik špinache 2.50 din, krompir 2.75 din kg.

m Savinja in pritoki so zaradi deževja močno narasli. Travniki v Savinjski dolini, ob Koprivnici, Ložnici in Voglajni so poplavljeni.

m Celjske kavarne so povzile cene kavi. Sedaj je pričakovati, da bodo povzile tudi plače svojim uslužbencem.

m Za nadzornika pri celjskem mestnem avto-busnem podjetju je bil sprejet g. Drnovšek iz Ostrožnega pri Celju.

Darujte za Jegličev akademski dom!

Pošiljajte na Hranilnico dravske barvine — čekoval račun 10.690.

KULTURNI OBZORNIK

Vilko Fajdiga: Pisma o trpljenju

V Mohorjevi zbirki Studenci žive vode, kjer so pred leti izšli tudi Finžgarjeve radijske posnetke pridige, so sedaj izšla tudi podobna Fajdigova Pisma o trpljenju s istim namenom, v sedanjem postnem času pokazati odrešujoči smisel trpljenja ter tako nuditi tolažbo, ki jo more trpečim dati samo vera. Prof. dr. Vilko Fajdiga je v zadnjem času izdal več asketskih knjig deloma izvirnih deloma prevodov najboljših sodobnih francoskih tovrstnih spisov. V vsem delu, predvsem pa v svojih govorih, se kaže globokost bogoslovne izobrazbe, še bolj pa globokoga notranjega, resnično religioznega življenja, kar dela njegovo besedo polno in prepričljivo. Tudi ta njegova pisma o trpljenju, ki so pisana v slogu znanih Lippertovih pism duham, kažejo veliko sodobno razgledanost pisarja ter globoko vero v smisel trpljenja, katerega je svet in človek poln. Tem pismom je napisal avtor lepe spremne besede: »Dnevi so hudi, trpljenje postaja njihova glavna vsebina. Morda je prav, če v taki dobi pišemo in beremo pisma o trpljenju.« Hotel sem z njimi vsaj malo pomagati do luči tistim, ki jih temno vprašanje trpljenja muči in vznemirja. Naj bi si pred jasninami ne nakrivali oči. Vendar pa sem še mnogo bolj mislil na trpeče in jim hotel dati v roke knjigo za moč in tolažbo. Naj bi zato pisma o trpljenju našla pot v vse kraje bolečin: v bolniške sobe in na ležišča žalosti in revščine. Ako jih bo prebiral človek, ki ga je trdo zagrabil »življenja bolt, bodo svoj namen popolnoma dosegla.« Tako piše v uvodu svojih duhovnih, tolažbe pisem, ki jih posveča Materi s prebudenim srcem.

V celoti vsebuje knjiga šest pism, ki so naslovljena po notranjih problemih, ki jih obravnava: Kelih trpljenja. Trnje in osat. Kipar naših duš. Nove jasnine. Trpeti Bog ter »Nespeti križec«. Z besedami sv. pisma in največjih tako starih cerkvenih učnikov kakor tudi sodobnih duhovnih pisateljev prikazuje vlogo trpljenja med ljudmi in na svetu, katerega sestavni del je trp-

ljenje. Toda še večje hudo kot trpljenje samo pa je trpljenje brez tolažbe. Prav v veri je ta moč tolažbe, edino v njej. In zato pisatelj iz večnih studencev žive vere zajema tolažilno moč, ki jo nudi v nadaljnjih pismih. Tu razlaga človeško trpljenje kot kazeno za greh. Božja kazen — ne božja krivica je v trpljenju. V primeri z zlom, ki ga dela človeštvo, ni trpljenje človeštva preveliko. Trpljenje pa je tako kakor ogenj, ki čisti duše in ne bo najbolj srečen tisti, ki v življenju nič ne trpi. Tako ima trpljenje tudi skrivnostni vzgojni namen, z njim Bog kleše naše duše v prelep lik za nebesa. Tudi to je smisel bolečine, ki more vlti tolažbe trpečemu. V bolečini človek dozoreva, se notranje čisti in se uči — ljubiti bližnjega. V svitu takega gledanja na bolečino se more utešiti tudi naša osebna bol in v nas raste moč, ki trpljenje premaguje in da ljudem celo vzljubiti smrt. Bolečina vrača človeka Bogu, ki je tudi v tvojem trpljenju Bog ljubezni. In človek trpi, da ne pozabi na Boga. Največji vzgled trpljenja in največje moči pa je dal trpeti Kristus sam s svojim križevim potom, ki je prispevala našega križevga pota. In odrešujoča smrt v trpljenju očisti človeka se pokaže kot »novo rojstvo« duše. V Smrti ki iz bolečine popelje človeka v večni mir — domov. S Kalvarije sije najlepša luč v človeško trpljenje. Zato v zadnjem pismu zavrača avtor mnenje sodobnega materialističnega naziranja o »nespeti križec«. Za konec pa postavlja tudi vzgled Marije s prebudenim srcem. Kraljice mučencev, da pokaže, kakšen velik smisel ima trpljenje. S Stabat Mater zaključuje svoja pisma, o katerih je prepričan, da sicer »beseda ob uri bolečin malo pomaga, da pa se je trudil s pismi, da »božja svetloba lažje najde pot v človeško srce«.

Ta Pisma o trpljenju, polna klenih izrekov velikih moj, ki so poznali življenje, torej tudi trpljenje in njegov smisel, pa tudi božje tolažbe, ki jo daje trpečemu vera, ta pisma najtopleje priporočamo za ta sveti postni čas.

Mariborsko gledališče:

Februarsko pismo

V predpustnem času smo pričakovali, da bo gledališče uprizorilo to ali ono delo, ki bi odgovarjalo vselemu razpoloženju, oziroma zabavnosti norega meseca. V resnici pa nismo vse mesec doživeli nobenega posebnega dogodka. Obljube z Danešem v Revizoriju se za zdaj še niso uresničile — morda bi vsaj to delo osvežilo ozračje v vrsti plehkih operet in ljudskih veselozigrov brez pomembnega jedra in brez zdravilnega jedrega smeha. Dobili smo samo obnovljeno italijansko veselozigro »Dva ducata rož« (premiera 8. febr.), ki kljub spretni dramatičnosti in igravosti ni prinesla sproščene smeha. Igra, ki je bila že na programu prejšnjih sezon, so podali Kovič J., Rasbergerjeva in Kosič.

Mrtvilo v gledališču je uprava skušala razgibati z dvojnimi gostovanjem Ljubljancov. Vendar to dvojno gostovanje nikakor ne moremo imeti za povračilo za mariborsko gostovanje v Ljubljani in pričakujemo, da bo Ljubljana le kdaj utegnila priti zaigrati »Romea in Julija«, kakor je bilo obljubljeno. Potrebno je, da vidimo v celoti ljubljanski igralski zbor, ker prav v tem se loči od mariborskega, da je zrasla enota, medtem ko mariborski kot celota ne zadovoljuje, temveč le posamezniki.

Z Niewiarowiczewo dvoigro »Ljubim te!« sta 4. februarja gostovala V. Juvanov in Jan. Žal sta prišla po uspelem gostovanju dvojice Zagrebčanov, zato sta imela težko stališče. Primerjava obeh gostovanj izpade negativno za Ljubljancina. Ob primerjavi obeh gostovanj je bilo brdko občutiti, kako ostajamo zaprti v svoje meje in samozadovoljno vztrajamo, ne da bi se prav zavedali, naavorikah, ki se jim poznajo že sledovi let. Ne mislim pri tem samo ljubljanske dvojice, temveč sploh naše ustvarjanje, v katerem je dobro vidna neka zaverovanost vase, v že storjeno delo, v dosežene uspehe, kar vse je obenem že zastoj in nazadovanje. Gostovanja tujih umetnikov izvirajo k tekmi in vedno novemu prizadevanju — ljudje, ki ne ostajajo živi, temveč ustvarjajo iz že priučene sheme, ne osvajajo.

Glede ljubljanskih gostov je treba reči, da je Juvanov mestoma Zagrebčanko celo prekašala, ker je bila živahnija in bolj deklisla, Jan pa ni ustvaril osebe, kot si jo je zamislil pisatelj. Zlasti mu je manjkala olitana plemenitost, ki ima korenine v srcu, in je mestoma udarjal v burko in robotatost. Janov Amerikanec je bil pač Slovenec

kranjskega tipa, Zagrebčanov pa ameriški plemenitnik poljskega kova.

Drugačen vtis sta zapustila druga dva ljubljanska gosta, M. Danilova kot Vida in E. Kralj kot Tomo v Kozakovi »Lepi Vidi«, ko sta gostovala nekaj pozneje V prvi vrsti je bilo čutili v Vidi Danilovo, da je to zrela žena, medtem ko je iz Vide, ki jo je v Mariboru igrala Rasbergerjeva, vela mladost neizkušene deklice ali mlade žene, ki nima še tragičnega dna v sebi. Danilova je res pisateljevemu nekam nejasnemu liku Vide pomagala do zrele podobe, ob kateri smo čutili polnost. Isto smo čutili tudi ob Kraljevem Tomu. Tu je iz neenotnega pisateljevega »esteta« zrasla močna postava, ki je razklana sama v sebi in ne le v igralčevi podobi, kakor se je dalo občutiti ob mariborskem Skrbinskem Tomu. To gostovanje nas je potrdilo v resnosti prizadevanj ljubljanskega gledališča in več takih gostovanj bo v korist mariborskim gledalcem kakor igralcem.

Za pust je bila prav za prav uprizorjena Parmova opereta Carice Amaconke, toda o tem mi ne gre beseda. Rekel pa bi, da je tako majhen uspeh škoda uporabljati in zaposlavati ves dramski zbor in še operetni povrh, kar gre vedno na škodo dramskemu delu. Letos nam mariborsko gledališče ni nudilo nadpovprečnega dela, morda bo druga polovica sezone srečnejša.

Smolej Viktor.

Razstava moderne slovenske umetnosti v Ptuj

V delovnem okviru Kluba slovenskih akademikov v Ptuj bo od nedelje, dne 9. t. m. odprta v Narodnem domu razstava Moderne slovenske umetnosti. Razstavljali bodo umetniki Kluba neodvisnih v Ljubljani (12) obenem s klubom Trojice (Kos, Gorše, Maleš) ter iz Maribora profesor Jirak, iz Murske Sobote pa prof. K. Jakob. Tako s svojo razstavo predstavljajo sicer samo en del slovenske moderne umetnosti, toda vsekakor pa pomemben ter bo razstava za Ptuj gotovo velik kulturni dogodek, posebno še, ker po nekaterih nemških razstavah (Oeltjen, Kasimir) ter posameznih umetnikov (Mihelič) še niso slovenski slikarji in kiparji nastopili v tolikšnem številu v Ptuj. Ze sedaj opozarjamo Ptujčane ter okoličane na pomembno slovensko razstavo, Klubu slovenskih akademikov v Ptuj pa moramo biti hvaležni za pobudo in organizacijo razstave ter za popularizacijo slovenske moderne umetnosti. — Upajmo, da bo tudi obisk pokazal, da so podobne razstave v našem podežlju potrebne.

Grazia Deledda:

Marianna Sirca

Sardinska povest.

A, glej! Nekega dne se je oddaljil in ni se več vrnil v ovrnico. Njegova družina ga je mesece in mesece objokovala kot izgubljenega. Začetkom so mislili, da je bil mogoče pri kakšnem zločinu navzoč, in da bi se zločinci otrsli nevarne priče, so ga mogoče ubili in njegovo truplo zavrgli. Edino njegova mati se je vztrajno vračala k Marianni, da bi izvedela kaj o njem in da bi se prepričala, če se je vrnil v ovrnico. Mati se je obnašala včasih zelo čudno. Zdelo se je, da zahteva sina od gospodarja, kateremu ga je zaupala še kot dečka.

Kasneje je Simone poslal materi sporočilo, da živi; od tedaj se je zaprla v svojo hišo in je ni več zapustila.

Marianna je bila zadovoljna, da je ni več imela pred seboj in da ni več gledala v tiste velike oči, polne vznemirjenja; na malega hlapca je pozabila, kot da bi bil v resnici že mrtel. A glej! Sedaj se je nenadoma prikazal: vstal je iz groba svoje revščine in je zgrabil vse, kar mu je prišlo pod roke.

»Kar je moje, je moje, in gorje njemu, ki se mojega dotakne!«

Vse njegove besede so ji ostale živo v spominu, toda že v mislih mu je skušala ugovarjati. Obrnila se je na svoj postelj, da bi zaspala, in smejala se je sama sebi. A ni mogla zaspati. Nekaj se je vrivalo med njo in med spanje. Bil je on. Še ji je stiskal zapestje in jo gledal žugajoče in prošeče. Tudi v sanjah sta se gledala, kot da bi se poznala že leta in leta, in kot da bi si gledala v dno duše. V mislih mu je dejala: »Vem, da ti ugajam in da se hočeš maščevati nad tem, ker si bil moj hlapec.« In on ji je odgovarjal: »Vem, da si čakala takega moža, kot sem jaz. Tu sem. Vse

ti dam, »kar je mojega, dobro in slabo; a vzamem te vso z vsem, kar imaš dobrega in slabega.«

Vsa vroča se je v postelji zopet okrenila. Dobro je vedela, da so to same sanje in njena fantazija, ki jo vznemirja zaradi sinočnega prizora s Simonom. Minljiva pesem, podobna šuštenju gozdnih dreves, ki jih vznemirja v noči vzhodni veter. Mogoče bi se ji Simone ne bil več približal v življenju in vendar... in vendar, v resnici je vedela, da ni bilo tako. Vrnil se je. Položil ji je roko okoli zapestja in je ni bilo lahko odstraniti. In znova ga je videla, kako jo objema, kako jo boža njegov pogled, kot ljubeča roka. V tem je dvignila oči in zardela; zdelo se ji je, da je v snu položil svoje lice k njenemu na podvzglavje in da se utripanje njunih duš druži v en sam utrip.

Kaj, če bi bil tam zunaj in bi odrinil vrata?

»Imam vročico«, je mislila ter si potipala zapestje.

»Marianna, kaj delaš?«

Odgovarjalo ji je neuglašeno mrmljanje v gozdu in jo nekoliko zabilalo. Mislija je na svojo toplo, temno, mirno hišo v Nuoro, ki je polna dragocenih predmetov. Videla je služkinjo Fidele, ki je čuvala nad njo zaradi tatov, in zopet se je smejala sama pri sebi. »Marianna, kaj delaš?« Zdelo se ji je, da sliši lastni mirni, počasni glas: »Ali se je to noč vrnil črv v močvirje? In če muči vročica, ker te je zgrabil za zapestje nekoliko vinjen mož? Morda te skuša satan? Kaj je v tvojem telesu?«

In misel, da se je mogoče res vrnil v njeno dušo sam vrag v obliki Simona, ji je bila mučna. Sramovala se je.

»Marianna, kaj delaš? Ali se ne spomniš, kdo si? Ti gospodarica, on hlapec; ti starejša, on mlajši; ti bogata, on revež, brez hiše in brez strehe!«

»Toda življenje je lepo, kakor pravi pesem, prav v tem nasprotju in v nevarnosti.«

»Ah, Marianna, kaj delaš? Glej, on je resnično v tebi. To je skušnjavalec!«

Mali oglasi

V malih oglasih volja vsaka beseda i din; šenitovanjki oglasi i din. Dubole tiskane naslovne besede se računajo dvojne. Najmanjši smetot pri naročilu. V mali oglasi se plačuje tako pri naročilu, pri oglasih reklamnega značaja se računa enokotinska. I min visoka ositina vrstina pe 3 dia. Za omenene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe

Jstejo:

Perfektna kuharica

z dolgoletnimi spricavali, čista, vestna, želi premeniti službo. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Zanesljiva« št. 3381.

Dekle

estransko zanesljiva, z gospodinsko solo in večletno prakso, išče službo. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Na deželo« št. 3088.

Službe

Dobe:

čevljarske pomočnike sprejemem takoj. Zarnik Alfonz, Gajeva 9.

čevljarskega pomočnika

za fina damska dela — sprejme Jos. Koščak, Vi-dovdanska cesta 1.

Prodamo

Po nizki ceni prodam

mesorezni stroj »Wolf« 98 mm. — Krek, mesari-ja, Škofja Loka.

Dobro vpeljana gostilna

v Ormožu se event. pro-da zaradi nakupa drugih nepremičnin. Interesente naj se obrnejo na Kle-tarsko društvo, Ormož.

Trgovina

z meš. blagom

z velikim delokrogom, z ugodnimi dobavnimi po-goji — napredaj. — Ponudbe v upravo »Slov.« v Mariboru pod »Izredna ugodnost« št. 441.

Premoq

suha drva nudi

I. Pogačnik

Ljubljana, Bohoričeva 8

telefon 20-59

Postrežba brezhibno

Objave

Vijudno naznanjam

cenjenemu občinstvu, da bom otvoril v nedeljo, dne 9. marca 1941 staro znano gostilno pri Ko-sirju v Prečni pri Novem mestu. Na razpolago bom imel vsak čas topla in mrzla jedila in prvovret-na dolenska in štajerska vina. — Vijudno se pri-poroča Comino Ciril, go-stilna v Prečni pri No-vem mestu.

Kupimo

VSAKOVRSNO

ZLATO

SREBRO - PLATINO

BRILJANTE

SMARAGDE SAFIRJE RUŠKE

BIJERE ITO STARIŠKE

NAKITE TER UMETNINE

PO NAJVIŠJIJEM CENAM

STARA TVRDKA

Jos EBERLE

LJUBLJANA, TYRŠEVA 2

HOTEL SLOV

Globok otroški voziček

kupim. Naslov v podruž.

»Slov.« v Celju pod 3379.

Posestiva

»REALITETA«

zavod za nakup in pro-dajo nepremičnin je sa-mo v Ljubljani, Preker-nova ulica 64, I. nadstr.

Telefon 44-20

Velika trgovska hiša

v mestu Celju napredaj.

Ponudbe podr. »Slov.« v

Celju pod »Trgovska hi-ša« št. 3378.

V našem

Oddajo:

Lokal

z moderno izložbo, poleg »Figovca«, oddam. Infor-macije daje: I. Knez, Gosposvetska c. 1., dvor.

Razno

»Kilavla«

(trebušni pas, drž. pa-tent 19640). — Nov izum patentiran. pasnika (brez jermena za bedre, brez trakov), tisočim bolnim prinese olajšanje. — Pri nošenju telo skoraj po-polnoma prosto, počutite se, kot da ga sploh ne nosite. Brezplačne pro-spekte pošilja: Inž. Ja-nez Napotnik, Zagreb, Utješenovičeva 5.

Kupujem vse industrijske in obrtniške odpadke po sledečih cenah:

Staro železo od 1.50 do 2 din, strojno litino 2.25 din, baker 15 din, medenino 12 din, svinec 3.50 din, cink 3.50 din. Cunje, mešane, žakljavine proste, 3.50 din, krojaške odpadke do 30 din. Tekstilne odpadke: bombaž, surove niti, čiste, 25 din, barv. bombažev niti 11 din, umazane niti do 5 din, volnene jopice in nogavice do 24 din. Odpadke od tovarn za perilo, bele, čiste, do 15 din, barvane do 9 din, papir od aktov in tiskarn do 1.40 din za kg. — Nakupovalci imajo še posebne procen-te. Zahtevajte cene! Ne poslušajte raznih prekupčevalcev po ulicah, prepričajte se osebno! — Vse te predmete prodate po najboljših cenah pri znani tvrdki

Veletrgovina s surovinami Sluga Ivan

Maribor

Telefon št. 22-72

Tržaška cesta 22

Telefon št. 22-72

Otroški kotiček:

Carična Vesna

23. »Na pomoč, na pomoč«, je zaskrbljena Vesna bolesten glas. Zastal ji je jok in že je bila pri oknu. Zunaj je bila lepa in jasna noč. Carična je z napetostjo čakala, kdo se prikaže.

24. Ob pogledu na pošast, katera se je prikazala iz teme, je Vesno popala neizmerna groza. Bil je metulj Smrtoglavac, ki je nosil v rokah predražestno deklico Kresnico, ki se ga je na vso moč skušala rešiti.

Šivalni stroji

Krojaški šivalni stroj

zaradi smrti napredaj. — Primc, Ljubljana, Lam-petova ulica 13.

Glasba

Dober glasovir

tvrdke Heitzmann & Co., prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3367.

Sadje

Jabolka

štajerska, kanada in raz-na, kg 6, 8, 13 din bruto-neto franko postaja kup-ca povzetja, razpošilja: Postržin, Maribor, Po-brežje 1.

Novo harmoniko

klavirsko, znamke Bauer, 24 tipk, 70 basov, prodam. Tovarniška ulica 16-1, Moste.

Zahtevajte povsod „SLOVENEČ“

ZAHVALA. Zahvaljujemo se najiskrenejše vsem, ki so sočustvovali z nami ob izgubi naše mame, stare mame, sestre, tete in tašče, gospe

Uršule Kraker roj. Leskovec

in vsem, ki so spremili pokojnico k večnemu počitku. Posebej se zahvaljujemo še čč. duhovščini tukajšnje fars za spremstvo, zlasti g. župniku Mihaelu Jenku za ves njegov trud in naklonjenost, ter g. dr. Osolniku, ki ji je lajšal trpljenje v času bolezni.

Sv. maši zadušnici se bosta darovali v cerkvi Sv. Družine v soboto, dne 8. marca ob 7 zjutraj.

Ljubljana-Moste, dne 6. marca 1941.

Žalujoči ostali.

Upravni odbor, ravnateljstvo in uradništvo
Mestne hranilnice ljubljanske

naznanja tužno vest, da je umrl marljivi član hranilnične uprave, gospod

JANKO JOVAN

Pogreb blagega pokojnika bo v Ljubljani, dne 7. t. m. ob 15. uri z Žal.

Ljubljana, dne 6. marca 1941.

Brez posebnega obvestila.

Nepričakovano nas je za vedno zapustil naš soprog, oče, stari oče, tast in stric, gospod

Anton Gajšek

uradnik drž. žel. v pok.

dne 6. marca 1941. — Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, dne 8. marca 1941 ob pol 3 popoldne z Žal, kapelice sv. Jakoba, k Sv. Križu. Ljubljana, dne 6. marca 1941.

Žalujoče rodbine:
Gajšek, Leder, Kranjc.

Umrta nama je naša najboljša mati

Karolina Freyer

vdova po poštnem nadkontrolorju

Pogreb bo v soboto, dne 8. marca ob 15. uri z Žal, kapelice sv. Petra. Ljubljana, Hrastnik, dne 6. marca 1941.

Rihard, Robert, sinova.

Brez posebnega obvestila.

Dožrpela je po daljši bolezni naša srčno ljubljena mamica, hčerka, babica, sestra, tašča in svakinja, gospa

Cecilija Klimanek

vdova po trgovcu

dne 6. marca 1941, previdena s tolažili svete vere. Na zadnji poti jo bomo spremili v soboto, dne 8. marca 1941 ob 4 popoldne izpred hiše žalosti, Gledališka ulica št. 16, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 6. marca 1941.

Globoko žalujoči:

Gretí, Berthi poroč. Geržinič, hčerki; Hedvik Hrnčiř, mati; rodbine Hrnčiř, Geržinič — ter ostalo sorodstvo.

V imenu tvrđke **Mercina in drug** javljam svojim trgovskim prijateljem, da je njen neumorni delavni družnik, gospod

Janko Jovan

veletrgovec s papirjem, bivši načelnik ministrstva prehrane, upravni svetnik KID, član uprave Mestne hranilnice ljubljanske, član borznega razsodišča in uprave velesejma

dne 5. t. m. nepričakovano umrl.

Pogreb blagega pokojnika bo v Ljubljani v petek, dne 7. t. m. ob 8 popoldne z Žal.

Zasluznega blagopokojnega bomo ohranili v najlepšem in trajnem spominu.

Ljubljana, dne 6. marca 1941.

H. Pičernik.

Umrta nam je danes zjutraj po težkem trpljenju naša ljubljena soproga, mamica, stara mamica, tašča, teta itd., gospa

Helena Suyer

roj. Petričič

Pogreb blage pokojnice bo v soboto, dne 8. marca ob pol 11 izpred hiše žalosti, Resljeva c. 15, na pokopališče k Sv. Križu.

Prosimo za tiho sožalje.

V Ljubljani, dne 6. marca 1941.

Rodbine:

dr. Suyerjeve in dr. Kavčnikova

Sporočamo žalostno vest, da je umrl gospod

JANKO JOVAN

podpredsednik finančnega odbora

bivši član borzne uprave ter eden prvih funkcionarjev ob ustanovitvi Ljubljanske borze.

Prezaslužnemu sodelavcu, ki je bil vsa leta poslovanja borznega razsodišča tudi odličen in požrtvovalen razsodnik, ohranimo časten spomin.

Uprava

Ljubljanske borze za blago in vrednote.

Glavna kolektura

drž. razred. loterije

„VRELEC SREČE“

Alojzij Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ul. 14

javlja, da je bila glavna premija od

din 2,004.000.-

zadeta na srečko št. 3597

kupljena v glavni Planinškovi kolekturi „VRELEC SREČE“

zadel jo je Ljubljančan

Nadalje je bila izžrebana premija od din 1.000.000.- na št. 69939 in premija od din 505.000.- na št. 35512 in še sledeči večji dobitki

80.000 din št.	67.172, 68.864.
50.000 din št.	51.535, 66.515.
24.000 din št.	18.023.
20.000 din št.	44.978, 56.888, 77.547.
16.000 din št.	70.220.
12.000 din št.	47.052, 47.216.
10.000 din št.	1.992, 3.582, 11.172, 13.171, 39.630, 42.496, 48.221 64.654, 89.900, 91.286.
8.000 din št.	14.163, 19.634, 23.479, 36.223, 36.315, 37.038, 43.738 44.434, 59.042, 60.078, 61.009, 63.693, 68.462, 77.353 80.358, 99.223.
6.000 din št.	11.740, 13.106, 43.792, 58.953, 65.517, 94.439.
5.000 din št.	7.572, 8.887, 59.379, 59.493, 68.434, 75.393, 81.143 86.541, 94.899, 95.391.
4.000 din št.	5.808, 23.215, 25.975, 29.288, 32.004, 34.030, 36.975 40.422, 41.521, 42.318, 46.565, 49.024, 49.577, 61.473 69.475, 71.849, 74.147, 77.876, 79.663, 81.558, 83.821 84.885, 89.830, 93.346, 95.905.

Glavno zaključno žrebanje V. razreda 41. kola je bilo v Skoplju s tem končano. Vsi, ki so zadel v kolekturi „Vrelec sreče“ lahko srečke takoj predložijo v izplačilo.

Priznana srečna glavna Planinškova kolektura „Vrelec sreče“, se priporoča za novo 42. kolo, za katero se bodo srečke pričele prodajati z 12. marcem.